

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
voltijd/deeltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
voltijd/deeltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr.39100

Hobéon Certificering

Datum

16 december 2013

Auditteam

Drs. W.G. van Raaijen (vz)

C. J. Dekeyrel

A.M.W. Stimm

R.A. van der Sloot

R. van der Veen

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	45
6.	AANBEVELINGEN	47
BIJLAGE I	Scoretabel	49
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	51
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	53
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	59
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	63
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	65

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Geen instellingstoets aangevraagd
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
registratienummer croho	39100
domein/sector croho	Educatie
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	bachelor
graad en titel	Bachelor Fine Arts and Design in Education
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	n.v.t.
onderwijsvorm ¹	competentiegericht
locatie	Utrecht
varianten	Voltijd en deeltijd
relevante lectoraten	Kunsteducatie
datum audit / opleidingsbeoordeling	1 en 3 oktober 2013 12 juni 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving** , voltijd, deeltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	32	34	41	34	43	37
▪ deeltijd	21	13	22	22	29	13
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	24%	18%	39%	37%	40%	nbn
▪ deeltijd	19%	17%	11%	22%	30%	nbn
uit de hoofdfase				2006	2007	2008
▪ voltijd ⁴				3%	3%	17%
▪ deeltijd				6%	14%	0%
rendement (percentage) ⁵				2005	2006	2007
Voltijd				82%	85%	92%
rendement (percentage)				2007	2008	2009
Deeltijd				80%	100%	91%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd en deeltijd			31		4,6195	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd en deeltijd			69%	29%	2%	
docent-student ratio ⁷						
▪ voltijd en deeltijd			1:20			
contacturen (aantal) ⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			17	23	15	16
▪ deeltijd			14	9	nvt	nvt

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De docentopleiding beeldende kunst en vormgeving is een allround docentenopleiding (ongedeeld en ongegradeerd) die opleidt voor het werkveld waar educatie en overdracht van beeldende kunst centraal staat. Afgestudeerden van de opleiding kunnen zowel aan het werk in het binnenschools- als buitenschools werkveld, zoals scholen in het primair, voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs, centra voor amateurkunst en educatie. Studenten kunnen zowel in dienstverband als als ZZP'er optreden. Daarnaast blijkt dat zij tevens als beeldend kunstenaar of vormgever gaan werken.

Studenten die de deeltijdopleiding volgen, hebben al een hbo-bacheloropleiding als beeldend kunstenaar of vormgever afgerond en kunnen zich in twee jaar tot docent in de beeldende kunst en vormgeving ontwikkelen.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft haar eigen competenties aantoonbaar gelinkt aan de landelijke vastgestelde eindkwalificaties en uitgewerkt in een eigen, sterk en herkenbaar opleidingsprofiel op basis waarvan de studenten zich ontwikkelen tot docent én hun beeldende competenties ontwikkelen. De opleiding heeft daartoe de competenties uitgewerkt in drie dimensies: 'maken', 'beschouwen' en 'overdragen', die door het hele curriculum terugkomen. De competenties zijn aantoonbaar op bachelorniveau geformuleerd.

Het auditteam acht de keuze van de opleiding aandacht te besteden aan de student als ondernemer, onderzoeker en de aandacht voor het interdisciplinair werken, getuigen van visie op wat de student in het actuele werkveld nodig heeft.

De opleiding heeft over de competenties regelmatig contact met vakgenoten in o.a. het kunstvakdocentenoverleg (KVDO) en met vertegenwoordigers vanuit de (stage)scholen en het kunsteducatieve werkveld, opdat de opleidingscompetenties nauw aansluiten bij de actuele eisen/wensen in het (internationale)werkveld.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voor deze standaard zeker een 'goed' verdient.

2. Programma

Het kunsteducatieve werkgebied waar de opleiding voor opleidt, is heel breed. Toch slaagt de opleiding er met het programma in dat voltijd- en deeltijdstudenten de benodigde competenties, kennis en vaardigheden als allround docent (dus ook in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, het eerstegraadsgebied) voldoende kunnen ontwikkelen; zeker voor een startend beroepsbeoefenaar.

De opleiding zorgt daar o.a. voor door de lessen beeldende kunst en vormgeving in alle studiejaren en de interdisciplinaire projecten (voltijd), door de seminars, door theorielessen, door de stages in alle studiejaren in het binnen- en buitenschoolse werkveld en zeker ook door de sterke voorbeeldrol die de docenten vervullen in het lesgeven.

Ook de aandacht die de opleiding besteedt aan het ontwikkelen van een onderzoekende houding, de aandacht voor interdisciplinariteit en de zich verder uitbreidende aandacht voor ondernemerschap in het programma, zijn belangrijke elementen in het programma.

Het programma met de drie dimensies 'maken', 'beschouwen' en 'overdragen' is zowel horizontaal als verticaal samenhangend, met een mooie integratie van theorie en praktijk, gelardeerd met structurele vormen van interdisciplinariteit. De opleiding gebruikt daarbij een helder en duidelijk structurerend didactisch model met de sterke ordening volgens de drie dimensies. Het dubbele-focus- leren, waarvoor de docenten bewust zorgen in hun lessen is een sterk element evenals het leren door doen, door theorie toe te passen in beeldend en educatief werk.

De opleiding stelt heldere toelatingseisen en zorgt er voldoende voor dat instromende studenten zich realiseren wat de opleiding van hen vraagt. De opleiding zorgt er ook voldoende voor dat startende studenten de benodigde vaardigheden kunnen ontwikkelen door o.a. extra aandacht te besteden aan studievaardigheden, Nederlands, leren verbaliseren en door extra begeleiding te bieden.

Omdat de opleiding naast de wettelijke opleidingseisen alleen mag selecteren op beeldende kwaliteiten, acht het auditteam het van belang dat de opleiding in de propedeuse zeer kritisch kijkt naar de potentie van de studenten of zij het niveau van de allround docent kunnen bereiken en de deeltijdstudenten in het intakegesprek wijst op het gunstige effect van het hebben van enige onderwijservaring.

De opleiding zorgt ervoor dat het programma studeerbaar is en heeft oog voor de grote werkdruk van met name voltijdstudenten, die zich voor een breed spectrum van kunsteducatieve functies moeten ontwikkelen. Na de selectieve propedeuse, kent de opleiding in de post- propedeutische fase een lage uitval. Onder andere door de begeleiding van de studenten, door het in teamverband volgen van de studievoortgang, door het geven van goede lesvoorbeelden en door het differentiëren in opdrachten voor studenten, zorgen de docenten ervoor dat belemmeringen in de studievoortgang zoveel mogelijk worden weggenomen. De opleiding heeft ook voldoende oog voor het feit, dat het lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs voor sommige studenten moeilijk is. Voor sommige studenten is het theoretisch niveau waarover ze moeten beschikken, te lastig. De extra begeleiding die de studenten hierbij kunnen krijgen, acht het auditteam passend. Toch zou een specialisatie in bijvoorbeeld onderbouw, bovenbouw en/of het buitenschoolse werkveld - waarover de opleiding nu ook nadenkt - de studenten meer mogelijkheden bieden tot het uitbouwen van hun beroepsvaardigheden en meer kunnen aansluiten bij eigen aanleg, mogelijkheden en interesse. De opleiding overlegt met collega instellingen hoe deze problematiek aangepakt kan worden.

Het auditteam beoordeelt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant de standaarden 2 als voldoende en standaard 3, 4, 5 en 6 als goed. Aan standaard 7 is voldaan.

3. Personeel

Het auditteam trof een dynamisch en energie-uitstralend team. De vaste (kern) docenten en de docenten uit de flexibele schil zijn afkomstig uit de onderwijspraktijk en uit de kunstenaarspraktijk. Hun expertise is goed gespreid over de drie dimensies 'maken', 'beschouwen' en 'overdragen' en wordt aangevuld met de expertise van de medewerkers uit de werkplaatsen. De docenten zorgen voor een actueel en samenhangend programma en blijven zich voortdurende ontwikkelen.

De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten en noemen hen gepassioneerd. Zij ervaren het docententeam als toegankelijk en bereikbaar.

De opleiding zet voldoende docenten in om het programma uit te voeren maar de werkdruk onder de docenten is hoog doordat velen van hen meerdere banen/werkkringen hebben. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten daar wel 'slim' mee om proberen te gaan en kritisch kijken naar de omvang van de opdrachten die ze de studenten geven. Ook de inzet van studentassistenten acht het auditteam een adequate oplossing. Het is belangrijk dat het management en de docenten de werkdruk continu blijven bewaken.

Het auditteam beoordeelt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant de standaarden 8 en 9 als 'goed' en standaard 10 als 'voldoende'.

4. Voorzieningen

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleidingen van de Faculteit BKV en dus ook de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving beschikken, het mogelijk maken dat de studenten het programma optimaal kunnen volgen. Voor de docentopleiding zijn er naast voldoende praktijk- en theorielokalen, voldoende ruime atelierplekken vanaf het tweede studiejaar voor elke student in het gebouw van de Faculteit en op de Tractieweg en goed geoutilleerde werkplaatsen in het Faculteitsgebouw beschikbaar. Ook het Media Centrum biedt de studenten veel materiaal ter ondersteuning bij de studie.

Het systeem van studiebegeleiding door tutores, vakdocenten, stagebegeleiders en stagementores werkt naar wens. De tutores vervullen een belangrijke rol in de studievoortgang van de studenten en de studenten zijn zeer tevreden over de tutores.

De informatievoorziening via de website, intranet en e-mail is adequaat. Binnen de opleiding zijn de lijnen kort en verloopt de communicatie naar wens.

Het auditteam beoordeelt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant de standaarden 11 en 12 als 'goed'.

5. Kwaliteitszorg

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding regelmatig en systematisch op verschillende manieren de kwaliteit van de opleiding evalueert met studenten, docenten, alumni en werkveld.

De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditteam trof hiervan duidelijke voorbeelden aan, zoals het uitbreiden van de buitenschoolse stages, het voorbereiden op het onderzoek in het 4^e studiejaar en het puberproject ter voorbereiding op de stage in het 3^e studiejaar.

Daarnaast is de opleiding overzichtelijk en kunnen eventuele kwesties snel aangekaart worden bij het hoofd van de opleiding en worden opgelost.

De opleiding zorgt ervoor dat studenten, docenten, opleidingscommissie, examencommissie alumni en werkveld nauw betrokken zijn en zich ook betrokken voelen bij de kwaliteit van de opleiding.

Het auditteam beoordeelt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant standaard 13 als 'voldoende' en de standaarden 14 en 15 als 'goed'.

6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toetst op een adequate, valide, inzichtelijk en betrouwbare manier. Met het uitvoeren van de tweejaarlijkse werkschouwen uitgevoerd door een groep theorie- en praktijkdocenten, zorgt de opleiding ervoor dat een intersubjectief oordeel over het beeldende werk van studenten is geborgd. Er zijn ook nog enkele aandachtspunten, zoals het vragen om een terugkoppeling aan de stagementor over de behaalde resultaten en beoordelingen, een aanvulling op de procedure bij het docentenoverleg over het eindexamen, het gebruik van terminologie bij beoordeling en het door elkaar gebruiken van verschillende beoordelingssystemen: onvoldoende/ voldoende/goed, + en -, cijfers.

Het auditteam is van oordeel, dat het niveau van het werk van de voltijdstudenten getuigt van een behoorlijke variëteit en – ook gelet op de doelstellingen en de specifieke keuze van de opleiding voor én beeldend kunstenaar/vormgever én docentschap – van een aanvaardbaar hbo-bachelorniveau is. Eén student beoordeelde het auditteam anders – namelijk onvoldoende – dan de opleiding. Deze student was zowel zwak in het beeldend werk als zwak in de scriptie.

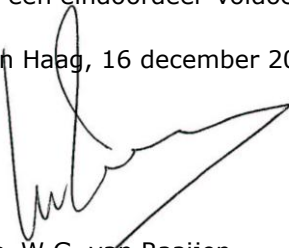
Het gerealiseerde niveau van de deeltijdstudenten beoordeelt het auditteam als voldoende voor een startend docent Beeldende Kunst en Vormgeving.

Het auditteam beoordeelt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant standaard 16 als 'voldoende'.

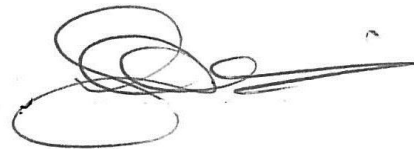
Algemene conclusie:

Het auditteam komt op grond van bovenstaande en op basis van de beslisregels van de NVAO tot een eindoordeel 'voldoende' voor zowel de voltijd als de deeltijdvariant van deze opleiding.

Den Haag, 16 december 2013

drs. W.G. van Raaijen,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (Fine Art and Design in Education) wordt aangeboden door Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU).

Ten tijde van de audit was de HKU in transitie. Tot 1 september 2013 waren de opleidingen van de HKU gegroepeerd in vijf faculteiten: i) Beeldende Kunst en Vormgeving, ii) Muziek, iii) Theater, iv) Kunst, Media & Technologie, v) Kunst en Economie.

Vanuit een nieuwe bestuursfilosofie heeft de hogeschool de laatste periode hard gewerkt aan een nieuwe organisatiestructuur passend bij een aangescherpt HKU-profiel en geformuleerde ambities voor de toekomst. De bestuursfilosofie, waarbij faculteiten een grote mate van autonomie hadden, wordt losgelaten. Deze filosofie leverde weliswaar een rijkdom aan ideeën en activiteiten, maar vernieuwende initiatieven werden onvoldoende tussen de faculteiten gedeeld.

Het College van Bestuur van de HKU streeft nu een platte organisatiestructuur na, waarbij de faculteiten verdwijnen en schools worden gevormd. Daarmee hoopt de hogeschool ontschotting tussen de faculteiten en opleidingen te bevorderen en meer multi- en interdisciplinair samenwerken mogelijk te maken, waarbij opleidingen gebruik gaan maken van elkaars kracht.

In verband met de audit in oktober 2013 bij de opleidingen Fine Art, Design en de opleiding Fine Art and Design in Education, heeft de HKU ervoor gekozen de transitie van faculteiten naar schools voor deze opleidingen uit te stellen tot januari 2014. Ten tijde van de audit maakte de docentopleiding daarom nog deel uit van de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV). Deze faculteit bood ook onderdak aan de opleidingen Fine Art en Design en aan de masteropleiding Interior Architecture.

Vanaf januari 2014 – dus na de audit - zal de opleiding deel uitmaken van de School HKU Beeldende Kunst, waarin de docentopleiding en de opleiding Fine Art een plek krijgen. Het CvB van de HKU heeft in overleg met de verschillende docentopleidingen binnen de hogeschool niet gekozen een Educatieve School te vormen, maar elke docentopleiding dicht bij verwante opleidingen in de kunst te laten blijven, zodat wederzijdse inspiratie en samenwerking mogelijk is.

De voltijdvariant richt zich op het opleiden van studenten tot eerstegraads docent.

De voltijdopleiding duurt vier jaar.

De deeltijdvariant is speciaal ingericht voor afgestudeerde beeldend kunstenaars en vormgevers met een bachelor Fine Art of een bachelor Design. De deeltijdvariant concentreert zich op het verdiepen van kennis van kunst en cultuur en het verwerven van didactische competenties. De deeltijdopleiding duurt twee jaar.

Voltijd- en deeltijdstudenten volgen geen gezamenlijke lessen, daar dit praktisch niet te organiseren is.

De HKU heeft in 2010 het hogeschoolbrede lectoraat Kunsteducatie ingesteld. De bijdrage van het lectoraat aan de docentopleiding ligt vooral in de gebieden:

- deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van onderzoek door uitvoering en begeleiding onderzoek van twee onderzoekers die deel uitmaken van de kenniskring;
- het aanbieden van de cursussen 'Het leren begeleiden van onderzoek'. Deze cursus is in 2011 voor het eerst gegeven en in 2012 voor de tweede keer;
- ondersteuning bij de ontwikkeling en verbetering van de leerlijn onderzoek;
- voorbereiding en uitvoering van het symposium onderzoek.

Recent heeft de HKU het (netwerk) Centrum voor Kunst en Educatie ingesteld. Het centrum gaat zich richten op de kwaliteitsverbetering, innovatie en profilering van het leren en doceren in de kunsten; ook op het niveau van het kunstonderwijs zelf.

Ontwikkeling sinds het vorige accreditatieonderzoek (2007)

In 2007 vond het vorige accreditatieonderzoek plaats. Het panel gaf de opleiding in het rapport een aantal opdrachten en verbeterpunten mee. De opleiding heeft de belangrijkste adviezen als volgt aangepakt:

- *de literatuur op het gebied van (ontwikkelings) psychologie en vakdidactiek is beperkt; ook mist het panel relevante buitenlandse vakliteratuur* - de opleiding heeft de literatuurlijst aanzienlijk uitgebreid. De inzet van buitenlandse vakliteratuur is ook sterk verbeterd, vooral door middel van online artikelen;
- *buitenschoolse stages zijn onderbelicht* - de studenten lopen nu stage in het brede werkveld van kunsteducatie. Studenten maken veel gebruik van het aanbod van stages in voor- en naschoolse opvang;
- *bij de beoordeling van scripties was geen tweede beoordelaar betrokken en er waren soms verschillende beoordelingen van één scriptie* - een speciaal aangestelde commissie bekijkt nu de onderzoeksverslagen en beoordeelt en vergelijkt beoordelingen met elkaar;
- *het panel maakte zich zorgen over de werkdruk bij de studenten en vond de student: docent ratio krap gezien het didactisch concept* - de opleiding heeft het probleem onderkend en heeft meer uren vrijgemaakt voor de begeleiding in jaar 3 en 4. Daardoor hebben de docenten meer tijd om de werkdruk bij studenten te verlagen. Ook is de communicatie tussen de theorie- en praktijkdocenten verbeterd. Daarmee is er meer afstemming mogelijk en is er overzicht over de werkdruk van de student op bepaalde momenten. Tenslotte worden studenten beter begeleid bij het verbinden en toepassen van opgedane kennis en inzicht;
- *deeltijdstudenten werden onvoldoende meegenomen in de kwaliteitszorg* - de opleiding neemt de deeltijdvariant mee in de evaluatiecyclus. De uitkomsten van evaluaties worden door het hoofd besproken met docenten en studenten. Waar nodig past de opleiding beleid of uitvoering van het onderwijs en de organisatie aan. Daarnaast monitort de opleiding jaarlijks de kwaliteit van de stages van onder andere de deeltijdstudenten door bezoeken, gesprekken en een enquête;
- *de samenstelling van de Werkveldcommissie kon verbreed worden. Naast vertegenwoordigers van de stagescholen zouden er ook mensen uit bijvoorbeeld regionale cultuurinstellingen in de commissie moeten komen* - de opleiding heeft een Raad van Advies voor kunsteducatie ingesteld met daarin naast vertegenwoordiging vanuit het onderwijs, vertegenwoordigers vanuit landelijke, provinciale en gemeentelijke instellingen op het gebied van kunsteducatie.

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven genoemde punten.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving leidt net als andere docentopleidingen in kunstvakken op tot allround docent (ongedeeld en ongegradeerd) binnen een bacheloropleiding. Hiermee wijken deze opleidingen af van andere lerarenopleidingen, waar de student de bevoegdheid voor het eerstegraads gebied haalt binnen een hbo-masteropleiding of een educatieve wo-masteropleiding.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding haar eigen competenties aantoonbaar heeft gelinkt aan de landelijke vastgestelde eindkwalificaties. Deze landelijke eindkwalificaties zijn opgesteld door het Kunstvakdocentenoverleg (KVDO). Deze competenties richten zich ongegradeerd en ongedeeld op het binnenschoolse werkterrein van met name onderbouw en bovenbouw voortgezet onderwijs en op het buitenschoolse werkterrein van de educatieve kunstsectoren.

De opleiding heeft in de uitwerking van de landelijke eindkwalificaties expliciete eigen keuzes heeft gemaakt. (Zie daarover bij 'profilering'.)

In 2013 is door het KVDO een nieuwe competentieset opgesteld, die is gevalideerd op een bijeenkomst met de beroepspraktijk.

De competenties betreffen:

- artistiek vermogen;
- (kunst) pedagogisch en didactisch vermogen;
- interpersoonlijk vermogen;
- omgevingsgerichtheid.

De vermogens tot kritische reflectie en ontwikkeling komen in elke competentie terug.

Bij de beschrijving van de landelijke competenties op bachelorniveau is uitgegaan van de Dublin Descriptoren.

Profilering

De opleiding neemt landelijk gezien een eigen plaats in. De opleiding richt zich nadrukkelijk op het ontwikkelen van beeldende competenties én op de interdisciplinaire kunsteducatie. Veel leraren Beeldende Kunst en Vormgeving hebben naast hun educatieve praktijken een eigen beeldende praktijk, waarbinnen zij zichzelf verder ontwikkelen en inspiratie blijven vinden voor het doceren.

De opleiding heeft de landelijke eindkwalificaties door middel van een competentiematrix vertaald naar een eigen competentieprofiel. Dit eigen profiel is gevormd in interactie met de docenten-beroepspraktijk.

Op grond van eigen analyse van de beroepspraktijk van docenten Beeldende Kunst en Vormgeving onderkent de opleiding om didactische redenen drie dimensies:

a) maken, b) beschouwen en c) overdragen.

De opleiding heeft de opleidingscompetenties volgens deze drie dimensies geformuleerd en gesitueerd binnen leerlijnen. Deze indeling maakt integratie van de verschillende competenties mogelijk. Voor elke dimensie onderkent de opleiding vier ontwikkelingsniveaus:

i) oriënteren, ii) verdiepen, iii) professionaliseren en iv) positioneren.

Een voorbeeld hiervan voor kunstpedagogisch- en didactisch vermogen op het hoogste niveau 'positioneren':

Maken	overdragen	beschouwen
Ik kan mijn eigen beeldend werk en –proces professioneel – dwz gebruikmakend van vakjargon – analyseren, presenteren en beargumenteren. Dit betreft zowel mijn materiële/ technische keuzes in relatie tot mijn persoonlijke inhoud en standpunt als de relatie van mijn beeldend werk/ -proces tot de culturele en maatschappelijke context. Ik be vraag het werk van mijn klasgenoten op bovengenoemde punten in de werkbesprekingen en reageer door de kwaliteiten en de ontwikkelpunten te herkennen en te benoemen en ondersteun daardoor hun leerproces.	Ik kan op verschillende manieren vorm geven aan kunsteducatief onderwijs rekening houdend met verschillen. Ik kan op een adequate manier een relatie leggen tussen theorie en praktijk in lessen in de eigen kunstdiscipline. Ik kan adequaat op probleemgedrag reageren. Ik kan didactische, onderwijskundige en pedagogische principes gefundeerd inzetten in mijn onderwijs.	Ik heb zicht op verschillende benaderingswijzen van kunst en cultuur en visies op kunst en cultuur van oudheid tot heden. En ik kan beargumenteerde keuzes maken uit deze benaderingswijzen ten behoeve van mijn eigen werk en mijn eigen lessen als vakdocent.

De competentieprofielen voor de voltijd- en de deeltijdvariant zijn identiek.

Om het bachelorniveau te borgen, heeft de opleiding de Dublin Descriptoren ook gelinkt aan de uitwerking van de eigen competenties.

(Zie voor de complete competentieset bijlage II)

Bij het opleiden tot docent legt de opleiding verhoudingsgewijs meer accent op het binnenschoolse werkterrein, de ontwikkelingen aldaar en de vereisten die daarin van kracht zijn. De opleiding richt zich daarbij ook op scholen waar aandacht is voor onderwijsvernieuwingen, 'nieuwe geletterdheid' en op de Cultuurprofiel scholen.

Voor de studenten die dat willen is er in het programma ook de ruimte zich te profileren in het kunsteducatieve werkveld, zij het dat dit in de stages een minder grote plek in beslag neemt.

(Zie daarover standaard 2.)

Aandacht voor een onderzoekende houding, ondernemerschap en interdisciplinariteit zijn eveneens belangrijke ambities van de opleiding en van de HKU.

De onderzoekende houding komt in de opleiding zowel aan de orde bij de eigen maakprocessen (het maken) als bij het doceren (het overdragen).

Om studenten zich goed te laten voorbereiden op het interdisciplinair werken zoals het zich voordoet in het werkveld, zorgt de opleiding in het programma voor uitwisseling en samenwerking met studenten van andere opleidingen binnen de HKU.

Op dit moment is de opleiding bezig het ondernemerschap sterker te verankeren in het curriculum door o.a. meer aandacht te besteden aan het kunnen functioneren als ZZP'er, omdat dit door de landelijke politieke ontwikkelingen noodzakelijk is geworden.

(Zie voor de uitwerking standaard 2.)

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding een sterk en herkenbaar opleidingsprofiel heeft, dat heel consequent is doorgevoerd door de hele opleiding heen. Ook de keuze aandacht te besteden aan de student als ondernemer, onderzoeker en de aandacht voor het interdisciplinair werken, acht het auditteam getuigen van visie op wat de student in het actuele werkveld nodig heeft.

Actualisering

Vooruitlopend op de validatie door de beroepspraktijk, heeft de opleiding het eigen competentieprofiel dat nog gebaseerd was op de competentieset uit 2003 zodanig aangepast dat deze ook dekkend is voor de nieuwe competentieset.

De opleiding is nu bezig de landelijke competenties aan de modules 'te hangen'. De opleiding wil daarbij wel het eigen profiel 'bewaren'. Het auditteam ondersteunt dit streven.

De opleiding heeft de nieuwe competenties in het eerste jaar reeds doorgevoerd. Komend studiejaar zal dit gebeuren voor de overige jaren

Internationale dimensie

Er bestaan geen geformuleerde internationale eisen die aan het beroep docent Beeldende Kunst en Vormgeving gesteld worden. Docentopleidingen voor de kunstvakken met toegang tot het eerstegraads gebied worden in Europa zowel op bachelor- als op masterniveau gepositioneerd. Tot voor kort was de hbo-bacheloropleiding de hoogst mogelijke opleiding voor docenten in kunstvakken in Nederland. Met de komst van de hbo-masteropleiding Kunsteducatie is het nu mogelijk verschil aan te brengen tussen bachelor- en masterniveau: in de masteropleiding verdiept de student zijn leidinggevende kwaliteiten en onderzoekende vermogens.

Door contact met buitenlandse docentopleidingen op het gebied van uitwisseling van curricula en uitwisseling van docenten en studenten en gezamenlijke projecten, heeft de opleiding wel een vergelijking kunnen maken. Daaruit kwam naar voren, dat het niveau van studenten de toets der kritiek goed kan doorstaan.

De opleiding stimuleert de studenten zich tijdens de studie op verschillende manieren internationaal te verdiepen en kennis te nemen van het internationale kunstdebat en de ontwikkelingen die plaatsvinden op het gebied van beeldcultuur. In de praktijk blijkt dit wel lastig te realiseren in verband met het intensieve programma dat de studenten volgen. (Zie verder standaard 2.)

Interdisciplinaire competenties

De opleiding kent een uniek en uitgebreid programma samen met de docentopleidingen muziek en theater waarin studenten leren om interdisciplinair samen te werken.

Contacten met vakgenoten en het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding op diverse manieren contact onderhoudt met vakgenoten en het werkveld. Dit doet zij o.a. als volgt:

- de opleiding opereert in het landelijk netwerk van beeldende docentopleidingen, het LNBD opleidingen, waarin profielen en de relatie met ontwikkelingen in de beroepspraktijk uitgebreid worden besproken en informeel worden geijkt; Verder neemt de opleiding deel aan het KVDO, een officieel advies orgaan van de Vereniging Hogescholen.
- de opleiding heeft een Raad van Advies voor kunsteducatie ingesteld met daarin naast vertegenwoordiging vanuit het onderwijs, vertegenwoordigers vanuit landelijke, provinciale en gemeentelijke instellingen op het gebied van kunsteducatie;
- de opleiding heeft een breed netwerk in de scholen voor voortgezet onderwijs en in de kunsteductieve sector, waar studenten stage lopen;
- verschillende docenten werken ook nog in het voortgezet onderwijs, waardoor de opleiding goed op de hoogte blijft van ontwikkelingen aldaar;
- het recent gestarte Centrum voor Kunst en Educatie ontwikkelt zich nu samen met de docentopleidingen van de HKU tot educatief expertisecentrum.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De opleiding heeft haar eigen competenties aantoonbaar gelinkt aan de landelijke vastgestelde eindkwalificaties en uitgewerkt in een eigen, sterk en herkenbaar opleidingsprofiel op basis waarvan de studenten zich ontwikkelen tot docent met interdisciplinaire vaardigheden. Het auditteam acht de keuze aandacht te besteden aan de student als ondernemer, onderzoeker en de aandacht voor het interdisciplinair werken, getuigen van visie op wat de student in het actuele werkveld nodig heeft.

Wat eveneens positief meeweegt is, dat de opleiding over de competenties regelmatig contact onderhoudt met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit de (stage)scholen en het kunsteducatieve werkveld, opdat de opleidingscompetenties nauw aansluiten bij de actuele eisen/wensen in het (internationale) werkveld.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voor deze standaard zeker een 'goed' verdient.

Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Generiek

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding er voor zorgt dat voltijd- en deeltijdstudenten de benodigde vaardigheden als allround beeldende docent voor o.a. het eerstegraadsgebied via dit hbo-bachelorprogramma kunnen ontwikkelen. In elk studiejaar zijn diverse stages gepland in het binnen- en buitenschools werkveld. (Zie daarover verder onder de afzonderlijke kopjes voltijd en deeltijd.)

Ook geven de docenten de studenten bewust het goede voorbeeld door de eigen lessen zo in te richten dat studenten zien en ervaren hoe je bijvoorbeeld groepsinstructie kan geven, in groepjes kunt (laten) werken of hoe je studenten/leerlingen individueel kunt begeleiden. De docenten wijzen de studenten hier expliciet op door te zeggen: 'kijk zo kun je dat ook in je eigen praktijk doen met jouw leerlingen'.

Zowel de voltijd- als de deeltijdstudenten, die het auditteam sprak, waren hierover zeer tevreden.

Alle studenten van de opleiding moeten ook (leren) lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, want ze krijgen een eerstegraads bevoegdheid. Het auditteam ziet dit - gezien de breedte van de instroom (havo-vwo-mbo-hbo) - als een knelpunt en de opleiding beaamt dat dat zo is. Voor sommige studenten is het theoretisch niveau van de eerstegraads leraar lastig. Daarnaast ligt sommige studenten het lesgeven in het reguliere onderwijs minder goed.

Het auditteam stimuleert de opleiding dit aspect in het landelijk overleg (opnieuw) te bespreken, omdat het jammer is dat studenten die wel geschikt zijn om in de onderbouw van het voortgezet onderwijs les te geven en/of in het buitenschoolse werkveld, nu de kans lopen de opleiding niet met een voldoende voor de stage te kunnen afronden. Een specialisatie die aansluit bij eigen aanleg, mogelijkheden en interesse zou in de ogen van het auditteam passend zijn.

De opleiding meldde dat ze hierover ook heeft nagedacht en heeft ervoor gezorgd dat studenten zo nodig extra begeleiding krijgen. Zeker nu er in de kunsteducatieve sector en het onderwijs zoveel verandert, structurele beroepsperspectieven wegvallen en scholen streven naar meer interdisciplinariteit, is een heroverweging van belang. Als er landelijke afspraken overgemaakt kunnen worden wil de opleiding 'streaming' nader uitwerken. Ze overweegt om dan in het programma van het derde en vierde studiejaar specialistische keuzes ten aanzien van 'overdragen' mogelijk te maken.

Voltijd

Ontwikkelen beroepsvaardigheden

De opleiding hanteert het didactisch principe van het leren door doen. Dit komt o.a. in de stages tot uiting. In totaal bevatten de verplichte stages 31 EC. Daarnaast besteden veel studenten vrije keuzepunten aan extra stages.

In het eerste studiejaar hebben de studenten in het derde blok een oriënterende stage, een programma basisdocentschap, een werkveldoriëntatie en een assisterende stage in primair en voortgezet onderwijs.

In het tweede studiejaar lopen de studenten een lintstage educatie naar keuze en een groepsstage bij het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK).

In het derde studiejaar lopen de studenten in blok 2 stage in de onderbouw van het voortgezet onderwijs, waar zij minimaal 24 lessen moeten verzorgen en gedurende een lintstage in het buitenschoolse werkveld.

In het vierde studiejaar tot slot moeten alle studenten stage lopen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs waar ze minimaal 40 lessen moeten verzorgen, waarvan 8 theorielessen over kunstgeschiedenis en/of kunstbeschouwing beeldend of kunst algemeen, 8 lessen CKV (Culturele en Kunstzinnige Vorming) en 24 praktijklessen beeldend of vormgeving.

De tutores begeleiden met name de mbo-studenten en de havisten intensief om dit lesgeven in de bovenbouw onder de knie te krijgen.

Studenten houden van hun stagepraktijk een weblog bij, dat de tutor en de stagementor op elk gewenst moment in kunnen zien en kunnen becommentariëren.

De studenten zijn tevreden over de stagemogelijkheden, maar zouden al in het tweede studiejaar langer stage willen lopen. Nu gaan ze pas in het derde studiejaar 'echt' stage lopen. Eén van de vertegenwoordigers vanuit het werkveld uitte kritiek op de snuffelstage in het eerste studiejaar, die relatief kort is.

Het auditteam adviseert de opleiding hier nog eens naar te kijken, maar het begrijpt ook wel dat de opleiding keuzes moet maken om alle aspecten van deze brede opleiding tot docent goed tot hun recht te laten komen.

De opleiding zorgt ervoor dat lesinhouden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd zijn, zodat de studenten samenhang ervaren in het 'maken', 'beschouwen' en 'overdragen'. Zo is aan de lessen Kunstgeschiedenis in het tweede studiejaar een stage verbonden waarin de studenten het overdragen van dit vakgebied direct in de praktijk kunnen brengen.

In het derde studiejaar vindt een project van 8 weken plaats voorafgaand aan de grote stage in de onderbouw. Tijdens het project maken de studenten beeldend werk over 'de puber' en bij het vak psychologie wordt deze levensfase behandeld. De studenten gaan op onderzoek uit en de problematiek wordt vanuit verschillende invalshoeken (vakdidactiek, pedagogiek en onderwijskunde) bekeken. Het geheel krijgt een didactische vertaling, doordat studenten specifieke lessen ontwerpen. De studenten werken hieraan in kleine groepjes. Het project wordt afgesloten met een tentoonstelling.

Beeldend werken/maken

Vanaf het eerste studiejaar kunnen de studenten hun productieve beeldende vaardigheden ontwikkelen. Studenten specialiseren zich gedurende het tweede en derde studiejaar geleidelijk in enkele van de mogelijke beeldende richtingen en ontwikkelen daarbinnen een eigen signatuur. Aan het einde van het vierde jaar heeft elke student zich verdiepend ontwikkeld in twee beeldende disciplines.

In de eerste twee studiejaar organiseert de opleiding in samenwerking met andere HKU opleidingen seminars, waarin studenten de gelegenheid krijgen zich te verdiepen/verbreden in o.a. het beeldend werken en/of vormgeven.

Tijdens de audit is gebleken dat studenten de switch naar een andere beeldende discipline gemakkelijk maken. De studenten melden, dat het werken in twee beeldende disciplines elkaar versterkt. Tevens vonden zij het in de nabijheid van elkaar beeldend werken in het eigen atelier op de Tractieweg, inspirerend.

De meeste studenten studeren ook af met beeldend werk in twee beeldende disciplines.

Interdisciplinariteit

Zoals al onder standaard 1 is vermeld hecht de opleiding er veel waarde aan, dat zij inhoudelijk verankerd is en blijft bij de opleidingen Fine Arts en Design binnen de HKU. Studenten volgen in het eerste en tweede jaar seminars met studenten van Fine Arts en Design.

Gedurende de studie volgen de studenten drie maal een periode van één dag in de week samen met studenten van de docentopleidingen Muziek en Theater een interdisciplinair kernprogramma met ruime aandacht voor projecten in het binnen- en buitenschools werkgebied.

Studenten, die het auditteam sprak, waren positief over het interdisciplinaire aspect en noemden het verrijkend. 'Je krijgt een andere blik door samen te werken met studenten van de opleiding Muziek of Theater. Je leert zo ook je leerlingen in het voortgezet onderwijs beter te informeren over allerlei disciplines en je kunt leerlingen die kiezen voor kunstvakken beter begeleiden', zeiden de studenten.

De studenten gebruiken de contacten met studenten van andere docent-disciplines bijvoorbeeld ook voor aanvullende informatie voor de eigen lessen. Eén student gaf als voorbeeld dat hij aan zijn leerlingen in de les CKV iets moest vertellen over theater en toen zijn collega-student van de docentopleiding Theater heeft gevraagd een gastles te komen geven.

De studenten die het auditteam sprak, vonden dat dit interdisciplinair samenwerken nog wel verder uitgebouwd mag worden.

Actuele ontwikkelingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding oog heeft voor actuele ontwikkelingen in het werkveld. Zo besteedt ze in het programma bijvoorbeeld aandacht aan digitale media en ondernemerschap.

Doordat verschillende (gast)docenten in het voortgezet onderwijs of in de buitenschoolse kunsteducatieve sector werken, blijft de opleiding goed op de hoogte van ontwikkelingen aldaar.

Ondernemerschap:

Naar aanleiding van de nieuwe competentieset en de ophanging in de modules, heeft de opleiding gekeken naar het aspect ondernemerschap en geconstateerd, dat dit aspect nog niet zo sterk in het programma zat: de ondernemende houding krijgt aandacht in het huidige programma, maar er is nog geen specifieke aandacht voor het functioneren als ZZP'er. De opleiding heeft dit voor de huidige vierdejaars studenten (2013-2014) alvast in gang gezet door extra bijeenkomsten te organiseren.

In het komend jaar zal de opleiding de module 'zakelijke kennis van de beroepspraktijk' uitbreiden met kennis over 'het ZZP'er zijn'.

Het auditteam beveelt de opleiding aan voort te gaan op de ingeslagen weg en het aspect ondernemerschap verder te verankeren in het programma. Het auditteam raadt de opleiding aan het wel 'praktisch' te houden door nauw aan te sluiten bij wat de afgestudeerde nodig heeft om zichzelf te redden in het kunsteducatieve werkveld.

Onderzoek

De opleiding heeft het eigen curriculum eveneens tegen het licht gehouden met betrekking tot de aandacht voor de 'onderzoekende houding'. Naar aanleiding daarvan heeft ze aspecten van onderzoek en onderzoekende houding, theorie en praktijk beter in evenwicht gebracht.

Een aantal docenten heeft bijscholing gevolgd rondom onderzoek, zodat zij de studenten goed kunnen begeleiden bij het doen van praktijkgericht onderzoek.

In het eerste jaar leren de studenten vooral helder te schrijven. In de gehele verdere opleiding staat ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden als beschouwen en waarnemen, reflecteren en toepassen centraal. Het aanleren van een onderzoekende houding is eveneens geïntegreerd in de studieloopbaan(SLB-)leerlijn, waarin de student zich leert ontwikkelen tot een reflectieve practitioner die onderzoekend in de beroepspraktijk staat.

In het vierde studiejaar leert de student zich te positioneren door op basis van een eigen vraag een onderzoek uit te voeren waarin de drie dimensies - maken, beschouwen en overdragen - in samenhang voorkomen. (Zie verder standaard 16.)

De opleiding organiseert terwijl de studenten nog bezig zijn met hun onderzoek, een symposium waar zij hun onderzoek moeten presenteren aan afgevaardigden vanuit het werkveld. De studenten krijgen hierbij van de aanwezigen feedback op hun onderzoek en kunnen op basis van de adviezen desgewenst aspecten van hun onderzoek en eindwerkstuk aanvullen/verbeteren.

De opleiding hoopt hiermee ook het werkveld te inspireren en te stimuleren tot het aandragen van onderzoeksthema's.

De opleiding heeft veel contact met de zogenoemde 'Cultuurprofielcholen'. Docenten van de opleiding doen daarvoor onderzoek in samenwerking met het lectoraat 'Kunsteducatie' en het recent opgerichte (netwerk) Centrum voor Kunst en Educatie.

Daarnaast werkt de aanwezigheid van de master Kunsteducatie stimulerend voor de docenten en studenten. Het onderzoek dat de masterstudenten uitvoeren - al dan niet in samenwerking met het lectoraat Kunsteducatie - biedt ook de docentopleiding kansen voor uitbouw en inhoudelijke groei.

Internationale dimensie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding ondanks het feit dat zij vooral opleidt voor het Nederlandse educatieve werkveld, studenten tijdens de studie op verschillende manieren stimuleert zich internationaal te verdiepen en kennis te nemen van het internationale kunstdebat en de ontwikkelingen die plaatsvinden op het gebied van beeldcultuur. Dit kunnen de studenten o.a. doen via internet, het bestuderen van buitenlandse literatuur en artikelen, maar ook door excursies en internationale uitwisseling en stages.

Wat dit laatste betreft is de opleiding nu op zoek naar een andere/betere organisatie van stage en uitwisseling. In het verleden liepen studenten nogal eens studievertraging op omdat bepaalde onderdelen van het programma niet in het buitenland gevolgd konden worden. Dat er om deze reden (bijna) geen studenten meer voor een semester naar het buitenland gaan, vindt de opleiding ongewenst. Zij zoekt nu aansluiting bij de docentopleiding Theater die een verplichte internationale stage heeft in het curriculum.

De opleiding kent vanaf 2003 een samenwerking met docentopleidingen in Finland, Zwitserland Oostenrijk en Italië. Deze samenwerking bestaat o.a. uit uitwisseling van docenten en projecten met studenten. Op dit moment zijn er initiatieven om in het derde jaar op basis van het door de opleiding ontwikkelde 'puberproject' een intensieve samenwerking aan te gaan. De opleiding organiseert om het jaar een grote excursie voor derde en vierdejaars studenten. Recentelijk betrof dat New York (2011) en Istanbul (2013). Tijdens deze excursie stond niet alleen de lokale kunst en cultuur centraal, maar ook de relatie met de beroepspraktijk en het lokale educatieve klimaat.

De opleiding is voornemens de samenwerking met haar internationale partners te richten op meer uitwisselingsmogelijkheden voor studenten.

Niettegenstaande het feit dat de opleiding in het programma aandacht besteedt aan de internationale 'buitenwereld' en contacten heeft met zusteropleidingen aldaar, heeft het auditteam geconstateerd, dat de opleiding toch voornamelijk intern is gericht en haar zaken regelt met eigen studenten en docenten en/of docenten van andere opleidingen van de HKU en met het eigen lectoraat. Het auditteam acht een grotere aandacht en exposure naar buiten (nationaal én internationaal) aan te bevelen.

Deeltijd

De deeltijdstudenten lopen eerst een oriëntatiestage van 56 uur. Daarna moeten zij minimaal 25 lessen in de onderbouw geven en 25 praktijklessen en 10 theorielessen in de bovenbouw.

De opleiding stimuleert ook de deeltijdstudenten tot het zijn van reflectieve practitioners. Als beeldend kunstenaar/vormgever worden zij geacht deze onderzoekende houding al te bezitten. Het is van belang dat zij deze onderzoekende houding ook in hun docentschap aannemen. Om het uitvoeren van onderzoek te oefenen moeten zij al aan het begin van de opleiding een klein kunst- en cultuurhistorisch onderzoek doen, waarvan ze de resultaten moeten presenteren.

Interdisciplinariteit komt tijdens de didactieklessen aan de orde. Studenten zijn afkomstig uit verschillende disciplines en leren zodoende van elkaar. Op deze wijze vindt structurele 'kruisbestuiving' plaats. Medestudenten vormen het netwerk, dat voltijdstudenten in de interdisciplinaire projecten opbouwen. Daarnaast hebben ook de deeltijdstudenten de mogelijkheid seminars te volgen om hun beeldende kwaliteiten en kennis uit te breiden en te verrijken.

Tijdens de audit is gesproken over het leren gebruiken van nieuwe media. Omdat deeltijdstudenten niet meer een heel programma volgen en zij voor het onderdeel 'maken' vrijstelling hebben gekregen, vroeg het auditteam de opleiding hoe zij ervoor zorgde dat de deeltijders voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelden op dit terrein. De opleiding meldde desgevraagd, dat dit aspect aan de orde komt bij didactisering. Daarnaast geven de studenten elkaar les en leren zij op dit gebied van elkaar. Uit het werkveld komen geen signalen dat dit aspect niet op orde is.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld

Uit de studentevaluaties en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de studenten tevreden tot zeer tevreden zijn over het beroepsgerichte programma, de kennis en vaardigheden die zij kunnen verwerven en de combinatie van beeldend leren werken en leren lesgeven in dit kunstvak. Wel zouden de voltijdstudenten graag de mogelijkheid krijgen, ook seminars in het derde en vierde studiejaar te volgen en zoals hierboven al is beschreven tot het kunnen volgen van een langere stage in het tweede studiejaar. Het auditteam adviseert de opleiding nog eens te kijken of ze hiertoe mogelijkheden ziet.

Ook de alumni en de vertegenwoordigers vanuit het werkveld, die het auditteam sprak waren eveneens tevreden. Alumni noemden de goede aansluiting van de praktijklessen op wat zij bij beeldend hadden geleerd. Dit konden zij vervolgens weer toepassen in hun eigen lessen op de (stage)school. In de lessen beeldend deden zij tevens veel bruikbare materiaalkennis op. Daarnaast hadden ze veel geleerd van het bespreken van het eigen beeldende werk op HKU. Dat konden ze daarna weer toepassen bij het bespreken van het gemaakte werk met de eigen leerlingen in de eigen school.

Eén van de alumni meldde dat zij graag een lange stage had willen lopen in het buitenschoolse werkveld. (De grote stages in het derde en vierde studiejaar zijn nu op middelbare scholen en het leren werken in het buitenschoolse werkveld zit nu vooral in de tweede jaars stage, zoals bij het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK). Daarnaast komen studenten in aanraking met buitenschoolse zaken via de interdisciplinaire stages en projecten.) De student voegde daar direct aan toe, dat ze in de stages op de middelbare scholen wel de skills voor het binnenschoolse onderwijs goed had kunnen verwerven. Die waren bij een andere stagekeuze wellicht minder aan bod gekomen.

De opleiding meldde desgevraagd, dat studenten die iets anders willen met de stage, daarvoor gelegenheid krijgen.

Zoals al hierboven is beschreven adviseert het auditteam de opleiding nog eens te kijken naar de invulling van de stages. Wellicht dat het overgaan tot specialisatie voor onderbouw of bovenbouw voortgezet onderwijs of buitenschoolse werkveld hier ook een oplossing voor is. Daarover voert de opleiding landelijk al in overleg.

De aandacht voor en het voorbereiden op het ZZP'er zijn, verdient wat meer aandacht, zeiden de alumni. Daar is de opleiding inmiddels mee bezig.

De vertegenwoordigers vanuit het werkveld vonden de studenten enthousiast en leergierig. Ze merken dat studenten van deze opleiding bereid zijn tot veel experimenteren. 'Ze zijn ook sterk in het begeleiden van processen, laten de leerlingen vrij en stimuleren hen na te denken over het proces en stimuleren hen tot volgende stapjes. Dat brengt de opleiding de studenten goed bij', aldus de vertegenwoordigers die het auditteam sprak.

Weging en Oordeel: voldoende (voltijd) – voldoende (deeltijd)

Het kunsteducatieve werkgebied waar de opleiding voor opleidt is heel breed. Toch slaagt de opleiding er in dat voltijd- en deeltijdstudenten de benodigde vaardigheden als allround docent (ongedeeld en ongegradeerd) kunnen ontwikkelen. Daar zorgt ze o.a. voor door de lessen beeldende kunst en vormgeving in alle studiejaren en de interdisciplinaire projecten (voltijd), door de seminars, door de stages in alle studiejaren in het binnen- en buitenschoolse werkveld en zeker ook door de sterke voorbeeldrol die de docenten vervullen in het lesgeven. Andere belangrijke elementen voor het ontwikkelen van de beroepsvaardigheden zijn de aandacht die de opleiding besteedt aan het ontwikkelen van een onderzoekende houding en de zich verder uitbreidende aandacht voor ondernemerschap in het programma.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding voldoende oog heeft voor het feit, dat het lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs voor sommige studenten moeilijk is. De extra begeleiding die de studenten hierbij kunnen krijgen, acht het auditteam passend. Toch zou een specialisatie in bijvoorbeeld onderbouw, bovenbouw en/of het buitenschoolse werkveld - waarover de opleiding nu ook nadenkt - de studenten meer mogelijkheden bieden tot het uitbouwen van hun beroepsvaardigheden en meer kunnen aansluiten op eigen aanleg, mogelijkheden en interesse. De opleiding overlegt met collega instellingen hoe deze problematiek aangepakt kan worden.

Het auditteam komt tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard. Omdat de studenten zo'n brede opleiding volgen, kunnen zij alle benodigde beroepsvaardigheden in eerste instantie vooral op startniveau ontwikkelen. Dit is zeker voldoende voor een startend beroepsbeoefenaar.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

Voltijd

De voltijdopleiding kent een kern- en een keuzeprogramma.

Zoals al onder standaard 1 is beschreven heeft de opleiding het curriculum georganiseerd vanuit de drie dimensies van het beroep docent BKV, te weten: maken, beschouwen, overdragen. De competenties zijn uitgewerkt rondom deze drie dimensies op vier niveaus:

- jaar 1: oriënteren,
- jaar 2: verdiepen,
- jaar 3: professionaliseren,
- jaar 4: positioneren.

De opleiding heeft onder de dimensie **maken** alle vakken geplaatst rond ontwikkeling van de beeldende vermogens van de studenten. De studenten oriënteren zich hierbij op een scala aan traditionele en nieuwe beeldende vakken.

Onder de dimensie **beschouwen** besteedt de opleiding aandacht aan theoretische kennis, die hand in hand gaat met praktische vaardigheden. Professioneel leren kijken met gebruikmaking van wetenschappelijke begrip, maar ook onder woorden brengen van wat er te zien is om de ogen van anderen te openen, komt hierbij o.a. aan bod.

Onder de dimensie **overdragen** vat de opleiding alle activiteiten samen die in de beroepspraktijk te maken hebben met de uitoefening van de verschillende educatieve functies, zoals didactisch handelen, ontwerpen van educatieve beeldende processen, begeleiden en stimuleren van leerprocessen van jonge kinderen tot bejaarden en het beoordelen van producten van amateurs tot professionals.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding alle studieonderdelen duidelijk heeft beschreven. Deze zijn voor alle betrokkenen te vinden op het BKV-web volgens een vast format: het doel van het onderdeel, de inhoud, de werkvormen, materiaal en literatuur, de beoordelingsvorm en de beoordelingscriteria. Bij elk onderdeel is aangegeven wat de relatie is met de competenties.

De invulling van de onderwijsactiviteiten in het keuzeprogramma sluit steeds aan bij de actualiteit en maakt de opleiding gaande weg het jaar bekend.

Het eerste jaar van de opleiding is zo ingericht dat studenten een duidelijk beeld krijgen van de opleiding en het beroep. Er is een breed aanbod van beeldende vakken, technische vaardigheden, kunst- en cultuurgeschiedenis, wereldoriëntatie, stages en interdisciplinaire projecten met studenten van de docentopleidingen Muziek en Theater.

In twee seminarperiodes - in januari en in juni - mogen de studenten hun eigen keuzes maken voor verdieping en/of verbreding van kennis en/of vaardigheden. Het verdere programma van het eerste jaar staat vast.

Het eerste jaar is selectief: de onderdelen zijn erop gericht zicht te krijgen op het ontwikkelingspotentieel van studenten en voor de studenten om alle aspecten van het docentschap te verkennen.

In de daaropvolgende jaren krijgen de studenten de gelegenheid hun eigen stempel op hun ontwikkeling te drukken, mede ter bevordering van een ondernemende attitude.

Ze specialiseren zich geleidelijk in hun beeldende ontwikkeling en in het docentschap, doordat ze naast vaste onderdelen, eigen voorkeuren kunnen volgen.

Het leren reflecteren op de eigen persoonlijke en professionele ontwikkeling vormt een belangrijke educatieve pijler en maakt onderdeel uit van het curriculum.

De theorie betreft vooral de vaktheorie van de beeldende vakken, het gebruik daarvan bij reflecteren op het eigen werk, het verwerven van kennis over kunst en cultuur, het toepassen van kennis in het beschouwen van beeldend werk van kunstenaars, leerlingen, amateurs en eigen werk en het leren ontsluiten en overdragen van die kennis. Daarnaast krijgen de studenten theorie over onderwijskunde, didactiek en methodiek, psychologie en pedagogiek. Deze theorie leren zij vooral in de stages toe te passen.

Vanaf het derde jaar zijn er blok/lint stages in het onderwijs en de buitenschoolse werkveld, waardoor de student langdurig ervaring kan opdoen in het werkveld en in interactie daarmee een professionele houding ontwikkeld. (Zie daarover ook standaard 2.)

De opleiding wordt afgesloten met de laatste stage, afstudeeronderzoek en een proeve van de beeldende bekwaamheid (het eindwerk).

(Zie voor het overzicht van het programma bijlage III)

Zoals al onder standaard 2 is beschreven zorgt de opleiding ervoor dat het 'maken', 'beschouwen' en 'overdragen' in de lessen en de opdrachten in samenhang met elkaar aan de orde komt. Het auditteam is van oordeel dat het programma zowel horizontaal als verticaal samenhangend is, met een mooie integratie van theorie en praktijk, gelardeerd met structurele vormen van interdisciplinariteit.

Het auditteam is van oordeel dat de voltijdstudenten door dit programma te volgen de beoogde eindcompetenties voor docent kunnen ontwikkelen.

Deeltijd

Ook aan de deeltijdstudenten biedt de opleiding een samenhangend curriculum, dat studenten de mogelijkheid geeft de beoogde eindcompetenties als docent beeldende kunst en vormgeving te ontwikkelen. In tegenstelling tot de voltijdse variant bestaat de deeltijdopleiding uit een tweejarig curriculum, dat zich concentreert op die vakken die direct verbonden zijn met het docentschap. De opleiding laat in de deeltijdvariant alleen studenten toe die al een bachelor autonome beeldende kunst of vormgeving hebben afgerond. Zij krijgen op basis daarvan vrijstelling voor alle vakken die tot het onderdeel 'maken' behoren. Dat betekent dat voor de deeltijdopleiding alleen het 'beschouwen' en het 'overdragen' aan de orde komen.

De deeltijdopleiding hanteert dezelfde competenties als de voltijd. De formuleringen van de leerdoelen verschillen van die van de voltijd. In de deeltijdopleiding moeten de studenten steeds verbanden leggen met de reeds ontwikkelde competenties op beeldend gebied. De focus in de opleiding ligt op de educatieve competenties.

Dat de opleiding de eerste drie maanden vooral gebruikt voor een grondige oriëntatie op het docentschap en alles wat daar bij komt kijken en de studenten op basis van de presentatie van een eerste onderzoek en eerste didactische vaardigheden, een advies geeft om al dan niet de studie te vervolgen, acht het auditteam een passende handelwijze.

In de daaropvolgende anderhalf jaar biedt het programma een afwisseling van theorie en praktijksituaties. De opleiding verwacht een actieve inzet en betrokkenheid van de studenten onder andere door het inrichten van wekelijkse practica. Omdat de deeltijdstudenten uit verschillende disciplines van beeldende kunst en vormgeving komen, kunnen ze daarbij veel van en met elkaar leren. Het aspect van het interdisciplinair (samen)werken krijgt daarmee eveneens invulling.

Ook in de deeltijdvariant beslaat de stage een flink aandeel van het programma.

De deeltijdstudenten sluiten de opleiding af met een eindpresentatie, waarin zij een les presenteren en bespreken naar aanleiding van een onderwerp uit KUA (Kunst Algemeen).

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

Het auditteam is van oordeel dat het programma met de drie dimensies maken, beschouwen en overdragen zowel horizontaal als verticaal samenhangend is, met een mooie integratie van theorie en praktijk, gelardeerd met structurele vormen van interdisciplinariteit.

De voltijdstudenten kunnen door dit programma te volgen de beoogde eindcompetenties, de kennis en vaardigheden om te kunnen starten als beeldend kunstenaar/vormgever én docent ontwikkelen. Ook de deeltijdstudenten kunnen de beoogde eindcompetenties als docent in het brede kunstonderwijsveld ontwikkelen.

Omdat het auditteam van oordeel is dat het opleidingsprogramma sterk in elkaar zit, komt het tot een 'goed' voor deze standaard.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

Het auditteam heeft kennisgenomen van de didactische visie van de opleiding en de werkvormen die zij hanteert en acht deze helder en duidelijk structurerend.

De opleiding heeft voor het inrichten en uitvoeren van het onderwijs de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- *een integrale aanpak van maken, beschouwen en overdragen* – zoals al onder standaard 2 is beschreven zorgt de opleiding voor een samenhangend programma en worden aspecten van het maken direct gekoppeld aan beschouwen en leren studenten tevens hoe ze het maken kunnen overdragen aan de leerlingen/cursisten in het werkveld;
- *een geleidelijke toename van zelfverantwoordelijkheid*;
- *leren door doen, analyse en (verbale/schriftelijke/) reflectie* – bij elk van de drie dimensies verwerven de studenten theorie en leren die toe te passen in hun beeldend en educatieve werk. De opleiding stimuleert de studenten tot een onderzoekende houding als reflectieve practitioner. Het beschouwen, het presenteren en het schrijven van weblogs zijn werkvormen die de opleiding hierbij vaak toepast;
- *een breed aanbod van didactische werkvormen, als ervaringsmateriaal en als studiemateriaal* - de training in het docentschap is een vorm van ervaringsleren met een dubbele focus: de studenten zien/horen/ervaren van hun docenten hoe ze kunnen lesgeven en passen dat vervolgens toe in de eigen lespraktijk. De docenten hanteren hierbij bewust een breed scala aan werkvormen, zodat de studenten in hun toekomstige beroepspraktijk een weloverwogen keuze kunnen maken en didactische werkvormen flexibel kunnen inzetten. In de deeltijdopleiding hebben de hoorcolleges deels plaatsgemaakt voor werkvormen als het onderwijsleergesprek, rollenspel, simulatiespel, groepswork, groepsdiscussie en intervisie. Dit gebeurt o.a. in het wekelijkse practicum;
- *de rol van de student verschuift van reactief, via actief en pro-actief naar innovatief*;
- *van een breed onderwijsaanbod aan beeldende vakken en didactiek naar een door de student toegespitst programma* – zoals al onder standaard 2 en 3 is beschreven start de voltijdstudent met een brede oriëntatie op beeldende vakken en technische vaardigheden. In de daaropvolgende jaren krijgen de studenten de gelegenheid hun stempel op hun ontwikkeling te drukken en specialiseren zij zich geleidelijk in een beeldende ontwikkeling en het docentschap, doordat ze naast vaste onderdelen eigen voorkeuren kunnen volgen via het vrije-keuzeprogramma. De deeltijdstudenten specialiseren zich tijdens de opleiding vooral in het docentschap,

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een helder en duidelijk structurerend didactisch model gebruikt met de sterke ordening volgens de dimensies maken, beschouwen en overdragen en een integrale aanpak van deze elementen in het programma. Het dubbele focus leren, waarvoor de docenten bewust zorgen in hun lessen is een sterk element evenals het leren door doen, door theorie toe te passen in beeldend en educatief werk.

Het auditteam waardeert deze standaard daarom met een 'goed'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

Voltijd

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding duidelijke instroomeisen stelt. Naast de wettelijke eisen hanteert de opleiding een toelatingsselectie. De opleiding onderzoekt allereerst de beeldende kwaliteiten van de kandidaten. Daarvoor moeten zij eigen werk meenemen en hun beeldende vermogens demonstreren. In een intakegesprek verwerft de opleiding zich een indruk van de verbale kwaliteiten, de reflectieve vermogens en de sociale vaardigheden van de kandidaten.

In een gezamenlijke beoordelingsvergadering beslist de toelatingscommissie of de student toegelaten wordt. Het oordeel over het beeldend vermogen en met name de ontwikkelbaarheid daarvan, is hierbij doorslaggevend.

Voor studenten die niet beschikken over het noodzakelijke diploma bestaat de mogelijkheid een 18+ of 21+ toets af te leggen, waarin zij aantonen te voldoen aan de eisen genoemd in de Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 en beschikken over (minimaal) HAVO-5 niveau.

De Faculteit BKV kent ook een voortraject, de zogenaamde basisopleiding, waar aankomende studenten zich op zaterdagen kunnen oriënteren op de eigen beeldende mogelijkheden, op de verschillende opleidingen van de faculteit en op de aard van het onderwijs aan een kunstacademie. Met een positieve afronding van de basisopleiding kan de student met de vereiste vooropleiding toegelaten worden tot de bacheloropleiding. Het auditteam acht dit een sterk onderdeel van de Faculteit, daar al voorafgaand aan de inschrijving in een van de bacheloropleidingen duidelijk is of de student de potentie heeft om de aanwezige beeldende competenties verder te ontwikkelen tot professional in de beeldende sector.

Tijdens de audit is gesproken over de breedte van de instroom. Van de instromende studenten komt 1/3 vanuit het mbo, 1/3 vanuit het havo en 1/3 vanuit het vwo. Zoals al onder standaard 2 is beschreven worden al deze studenten opgeleid tot allround leraar ook voor het eerstegraads gebied. Dat zij dus ook in de bovenbouw van het vwo moeten kunnen lesgeven, zien het auditteam en de opleiding zoals al eerder vermeld als een knelpunt voor bepaalde studenten.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er voldoende voor zorgt dat studenten zich dit realiseren. De opleiding stelt de instromende studenten in het intakegesprek expliciet de vraag of ze dit lesgeven in alle klassen van het voortgezet onderwijs 'echt' willen. Daarnaast zorgt de opleiding in het programma voor mogelijkheden om de benodigde vaardigheden te ontwikkelen en bieden tutoren intensieve begeleiding aan studenten die dat willen en/of nodig hebben. Voorbeelden hiervan zijn:

- de opleiding neemt een taaltoets af bij de studenten en biedt voor studenten die dat nodig hebben buiten het curriculum om lessen Nederlands. Studenten kunnen ook in de vrije studieruimte kiezen deze lessen Nederlands te volgen;
- de opleiding besteedt in het eerste studiejaar extra aandacht aan het aanleren van studievaardigheden en het leren verbaliseren. Het behoorlijke abstractieniveau en de eisen aan goede uitdrukkingsvaardigheden, levert vooral voor voormalige mbo-studenten en studiestapelaars nogal eens problemen op;

- de docenten van de opleiding differentiëren ook in hun opdrachten aan de studenten, waarbij zij het doel van de les en minimumeisen overeind houden, maar studenten de keuze krijgen voor bijvoorbeeld het bestuderen van een makkelijker tekst over kunstfilosofie of het schrijven van een essay over een onderwerp naar eigen keuze.

Het zijn overigens vooral de havisten die uitvallen, aldus de opleiding. Sommigen stappen over naar de opleiding Fine Art of naar Product Design. Ook studenten die er niet volledig voor (willen) gaan, vallen uit, aldus de studenten. Het eerste jaar is in hun ogen terecht selecterend.

Het auditteam acht de breedte in het opleiden tot allround docent beeldende kunst en vormgeving op niveau zowel een sterke uitdaging als ook een valkuil. De opleiding mag naast de wettelijke opleidingseisen alleen selecteren op beeldende kwaliteiten. Het auditteam acht het daarom van belang dat de opleiding in de propedeuse zeer kritisch kijkt naar de potentie van de studenten of zij dit niveau van de allround docent kunnen bereiken. Bij het bekijken van het eindwerk van 2012-2013 zag het auditteam namelijk enkele afstudeerders die moeite hadden het gewenste niveau te bereiken, waarbij er één student in de ogen onvoldoende niveau had. (Zie daarover standaard 16.)

Deeltijd

De deeltijdstudent moet al een kunstvakopleiding op hbo-niveau hebben afgerond. Deze student heeft het 'zelf maken' al geleerd, hij heeft inzicht in het beeldend proces en hij heeft een onderlegger van kunstgeschiedenis. Hij komt naar de opleiding om in twee jaar het docentschap te ontwikkelen met het accent op 'beschouwen' en 'overdragen'. Voor het onderdeel 'maken' krijgt hij vrijstelling.

De opleiding hanteert voor de toelating een lijst van relevante beeldende opleidingen op hbo-niveau. Niet alle opleidingen geven de mogelijkheid voor toelating.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding de toelating en vrijstelling secuur uitvoert. Een student die bijvoorbeeld heel lang geleden een kunstvakopleiding volgde, moet bewijzen leveren dat hij recent nog actief was als maker/beeldend kunstenaar.

In de praktijk komen er vaak deeltijders die al lesgeven en nu de officiële lesbevoegdheid willen halen.

Wat hierboven onder het kopje 'voltijd' over het opleiden tot docent beeldende kunst en vormgeving is geschreven, geldt eveneens voor de deeltijders. Ook onder hen zitten studenten die moeite hebben met het verzorgen van lessen in de bovenbouw, zij het dat zij al wel een hbo-opleiding hebben afgerond en veelal al wat ouder zijn dan studenten die net van het havo of vwo komen.

De deeltijdstudenten die het auditteam sprak, gaven als verbetersuggestie dat de opleiding bij de toelating 'iets van onderwijservaring' zou moeten vragen. Je wordt als deeltijdstudent heel erg in het diepe gegooid en je moet zo veel doen. Enige ervaring in het onderwijs verlicht dan de studielast, aldus de deeltijdstudenten. Het auditteam adviseert de opleiding hier in het intakegesprek aandacht aan te besteden. Ook al mag de opleiding vanuit de wet geen onderwijservaring eisen, ze kan studenten er wel expliciet op wijzen dat deze ervaring hen kan helpen bij de studie.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De opleiding stelt heldere toelatingseisen en zorgt er voldoende voor dat instromende studenten zich realiseren wat de opleiding van hen vraagt. De opleiding zorgt er voor dat startende studenten de benodigde vaardigheden kunnen ontwikkelen door o.a. extra aandacht te besteden aan studievaardigheden, Nederlands, leren verbaliseren en door extra begeleiding te bieden.

Omdat de opleiding naast de wettelijke opleidingseisen alleen mag selecteren op beeldende kwaliteiten, acht het auditteam het van belang dat de opleiding in de propedeuse zeer kritisch kijkt naar de potentie van de studenten of zij het niveau van allround docent kunnen bereiken en de deeltijdstudenten wijst op het gunstige effect van het hebben van enige onderrwijservaring.

Het auditteam komt alles overwegende tot een oordeel 'goed' voor deze standaard, omdat de opleiding blijkt heeft gegeven dat zij oog heeft voor een goede aansluiting voor alle studenten en in het kader daarvan verschillende (extra) activiteiten organiseert.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen*Voltijd*

Tijdens de audit is zowel met de studenten als de docenten gesproken over de 'grote werkdruk' bij de studenten. De voltijdstudenten van deze opleiding moeten zich immers breed ontwikkelen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding na de selectieve propedeuse in de post-propedeutische fase een lage uitval kent.

De docenten meldden, dat de studielast een regelmatig terugkomend onderwerp van gesprek is met de studenten en met de opleidingscommissie. Toen bijvoorbeeld bleek dat er in één week tijd twee essays ingeleverd moesten worden, bespraken de studenten dit met de docenten en troffen de docenten maatregelen. Ook heeft de opleiding de studielast van het laatste studiejaar aangepast.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de lijnen binnen deze kleine opleiding kort zijn.

Studenten ervaren het programma als overzichtelijk. Wanneer een student met een vraag of probleem zit, kan hij altijd terecht bij de docent.

In tegenstelling tot voorheen - toen één docent de taak had alle studenten te begeleiden - zijn nu alle docenten begeleider van studenten. Zij treden ook als collectief op bij de schouw en beoordelen samen de studenten. Daardoor zijn alle docenten goed op de hoogte van de studievoortgang van elke student. Daar waar nodig/gewenst ondersteunen de begeleiders de studenten bij het opstellen van hun planning. Zij houden de vinger aan de pols of de studenten ook voldoende rustmomenten inbouwen. 'Desnoods gebieden ze je één dag per week vrij te nemen', aldus één van de studenten. Dat daar in de praktijk weinig van komt, bleek echter uit de antwoorden van de studenten met betrekking tot hun tijdsinvestering.

Alle studenten moeten ook lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. De docenten geven de studenten bewust het goede voorbeeld door de eigen lessen zo te organiseren dat studenten zien en ervaren hoe je in groepjes kunt (laten) werken, hoe je studenten/leerlingen individueel kunt begeleiden. Ze wijzen de studenten hier expliciet op door te zeggen: 'kijk zo kun je dat ook in je eigen praktijk doen met leerlingen'.

De docenten van de opleiding differentiëren ook in hun opdrachten, waarbij zij het doel van de les en de minimumeisen overeenind houden. Zo krijgen (mbo-)studenten bijvoorbeeld de keuze voor het bestuderen van een makkelijker tekst over kunstfilosofie of het schrijven van een essay over een onderwerp naar eigen keuze.

Ook houdt de opleiding er rekening mee dat sommige studenten sterker zijn in het proces (het beschouwen) en minder sterk in beeldend werken (het maken) of omgekeerd. Door studenten in de laatste twee jaar in gemeenschappelijke atelierruimtes op de Tractieweg te laten werken, krijgen ze de mogelijkheid elkaar te inspireren. Ook wordt hierdoor het zelfstandig werken bevorderd. Daarnaast creëert de opleiding intervisiemomenten, waarbij studenten kunnen leren van de beschouwende gesprekken tussen docenten en hun medestudenten.

Het auditteam acht dit maatwerk een sterk element binnen de opleiding.

Met de voltijdstudenten is ook gesproken over de twee kernaspecten van het docentschap leren om beeldend werk te maken en leren om les te geven. De studenten meldden dat ze flexibel moeten zijn, ze moeten kunnen schakelen. Eén van de studenten zei dit heel treffend: 'het is de kunst van het combineren'.

Dat de voltijdstudenten zich op bepaalde tijden moeten concentreren op het lesgeven/stage lopen, maakt dat ze afstand kunnen nemen van het beeldend werk. Zo moeten zij bijvoorbeeld in het derde studiejaar een blokstage lopen. In die periode hebben ze geen tot weinig tijd voor hun beeldend werk. Studenten ervaren dat als goed.

Tevens is met de studenten gesproken over de verplichting in twee beeldende disciplines af te studeren. Studenten ervaren dat als plezierig. Het programma steekt zo in elkaar dat de beeldende disciplines elkaar versterken..

Deeltijd

De deeltijdstudenten doen de studie naast hun werk als beeldend kunstenaar/vormgever. De opleiding zorgt voor een overzichtelijk programma voor de deeltijders en biedt hen waar nodig/gewenst ondersteuning en inspireert hen met goede praktijkvoorbeelden.

Zoals bij elke deeltijdopleiding is de combinatie tussen werk – privé – opleiding pittig. De deeltijdstudenten die het auditteam sprak, meldden dat zij naast de lessen op de opleiding nog gemiddeld 20 uur per week bezig zijn met de studie.

Studenten met een functiebeperking

De HKU heeft haar beleid duidelijk vastgelegd in het 'Beleidsplan studeren met een functiebeperking' en heeft op dit terrein voor alle faculteiten protocollen ontwikkeld. Het Studenten Service Centrum van de HKU monitort de effectiviteit van het protocol en hoe het bijdraagt aan het functioneren van de studenten met een functiebeperking. Het centrum zorgt ervoor dat deze studenten - indien nodig - een op hun problemen en mogelijkheden afgestemde benadering ontvangen.

Zoals al hierboven is vermeld, differentieert de opleiding waar dat nodig en mogelijk is. Dat past zij ook toe voor studenten met een functiebeperking. Zo krijgen dyslectische studenten bijvoorbeeld de mogelijkheid meer tijd te besteden aan tentamens en/of zoekt de opleiding naar andere vormen van tentaminering, bijvoorbeeld door de student iets te laten presenteren. De studenten die het auditteam sprak bij de verschillende audits bij de HKU – de docentopleiding, Fine Arts en Design, waren tevreden over de extra aandacht/begeleiding en faciliteiten die zij kregen vanuit hun opleiding.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De opleiding zorgt ervoor dat het programma studeerbaar is en heeft oog voor de grote werkdruk van met name voltijdstudenten. Na de selectieve propedeuse, kent de opleiding in de post-propedeutische fase een lage uitval. Onder andere door de begeleiding van de studenten, door het in teamverband volgen van de studievoortgang, door het geven van goede lesvoorbeelden en door het differentiëren in opdrachten voor studenten, zorgen de docenten ervoor dat belemmeringen in de studievoortgang zoveel mogelijk worden weggenomen. De opleiding verdient voor deze standaard daarom een 'goed'.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo bachelor: 240 ec's

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een programma aanbiedt van 240 studiepunten. Daarmee voldoet de opleiding aan de wettelijke eis. Het auditteam heeft ten tijde van de audit ook gekeken naar de vrijstellingen die de examencommissie de deeltijdstudenten heeft verleend en is van oordeel dat dat op een zorgvuldige wijze is gebeurd.

Weging en Oordeel: voldaan (voltijd) – voldaan (deeltijd)

Personeel

Standaard 8: De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, boordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding in haar personeelsbeleid duidelijk heeft vastgelegd aan welke eisen de docenten moeten voldoen: docenten moeten hun wortels hebben in de beroepspraktijk en tegelijkertijd beschikken over de nodige didactische competenties om taken op het gebied van onderwijs, onderzoek en begeleiding van aankomende professionals te vervullen.

Bij het aannemen van nieuwe docenten acht de opleiding het belangrijk dat de kandidaten ervaring hebben in meerdere werkvelden. Ze moeten gepresteerd hebben in het educatief veld, meedraaien in de wereld van de kunsten en iets toevoegen aan het bestaande palet van deskundigheid van de zittende docenten. De opleiding heeft met betrekking tot dit laatste punt de laatste jaren gelet op een betere spreiding van ervaringsgebieden van docenten op de drie dimensies van de opleiding: maken, beschouwen en overdragen.

Ook moeten de docenten in staat zijn nieuwe ontwikkelingen en actuele discussiepunten in het onderwijs in te brengen.

De opleiding werkt met vaste kerndocenten en tijdelijke docenten. De kern van vaste docenten en begeleiders borgen de opbouw en continuïteit. Deze groep is relatief groot, daar de opleiding hecht aan een gezamenlijk uitgedragen opleidingsvisie en uitvoeringscultuur.

De tijdelijke docenten brengen dynamiek en flexibiliteit in. Dit is van belang bij fluctuaties bij studentaantallen en om in te kunnen spelen op veranderingen/ontwikkelingen in het werkveld van de kunsteducatie. Sommige ontwikkelingen vragen om specialisten die de opleiding moet kunnen inhuren.

Regelmatig nodigt de opleiding externe docenten en kunstenaars uit voor lezingen of seminars.

Het management van de opleiding voert jaargesprekken met de docenten, waarin het met de docenten afspraken maakt over de kwaliteit van de inzet en over scholingsactiviteiten.

De opleiding kent goede en ruime scholingsmogelijkheden zowel voor de individuele docent als voor het hele team. Scholing van docenten op het gebied van onderzoeksvaardigheden heeft prioriteit.

De HKU eist van vaste docenten dat zij een didactische bevoegdheid hebben. Docenten met een tijdelijke aanstelling en docenten die al in vaste dienst zijn, kunnen de HKU-training 'Didactische Bekwaamheid' volgen, die speciaal bestemd is voor docenten in het kunstvakonderwijs.

Daarnaast is het streven van de HKU het percentage masteropgeleide docenten te verhogen. De opleiding zal dit in haar wervings- en selectiebeleid ook een nadrukkelijke rol laten spelen.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een duidelijk personeelsbeleid voert. Daarmee zorgt zij ervoor dat zij voor de uitvoering van het programma met de drie dimensies maken, beschouwen en overdragen met het doel studenten op te leiden als beeldend kunstenaar/vormgever en docent, steeds de juiste mensen in huis heeft. Door het voeren van jaargesprekken en door het bieden van goede en ruime scholingsmogelijkheden zorgt de opleiding er tevens voor dat de zittende docenten blijven voldoen aan de eisen die het uitvoeren van het programma vereist.

Een 'goed' voor deze standaard is daarom zeker op zijn plaats.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen

Het auditteam trof een dynamisch en energie-uitstralend team aan, dat met elkaar zorgt voor een samenhangend programma. Veel docenten hadden naast educatieve praktijken ook nog een beeldende praktijk, waarbinnen ze zich verder ontwikkelen en inspiratie vinden voor het doceren. Zo blijven zij op de hoogte van actuele en technologische ontwikkelingen op hun vakgebied. Verschillende docenten werken in het voortgezet onderwijs, waardoor de opleiding goed op de hoogte blijft van ontwikkelingen aldaar.

Docenten in vast dienst hebben allemaal een didactische bevoegdheid.

Zoals al onder standaard 8 is vermeld heeft de opleiding de laatste jaren gelet op een betere spreiding van ervaringsgebieden. Zo hebben de docenten die 'maken' begeleiden zelf een beeldende opleiding gevolgd of hebben affiniteit/ ervaring met het beeldend onderwijs in het buitenschoolse- dan wel binnenschoolse werkveld en hebben een beroepspraktijk als kunstenaar.

Docenten 'beschouwen' zijn afkomstig uit de universitaire wereld en geven les of hebben recente ervaringen met lesgeven in het voortgezet onderwijs.

Docenten 'overdragen' zijn actief in het relevante onderwijsveld en hebben daar sterke banden en relaties mee.

De medewerkers van de werkplaatsen zijn vakexperts en specialisten in één of meer specifieke vaardigheden en technieken op gebied van grafiek, fotografie, metaal, hout en dergelijke. Zij begeleiden de studenten bij het maken van beeldend werk en -producten en staan hen bij in onderzoek van materialen, constructies en technieken.

De opleidingen van de faculteit BKV benutten bij de inzet van de docenten ook elkaars expertise. Zo geven sommige docenten van de docentopleiding tevens les in de opleidingen Fine Art, Design of Illustratie. Hierdoor is de beoogde volgende stap - de inhoudelijke samenwerking tussen de opleidingen en het interdisciplinair werken - gemakkelijk te maken.

Uit de voorbeelden die het auditteam vernam, blijkt dat docenten dankbaar gebruik van maken van de scholingsmogelijkheden. Veel docenten zetten ook in op veranderende onderwijs- en cultuurbewegingen. Zij hebben aandacht voor het interdisciplinaire in de kunsten, de vraag naar professionalisering van de 'kunsteducator', de sociaal-artistieke werker en de inzetbaarheid van kunstdocenten bij de vragen uit de sector die zorg en zin verleent aan mensen met een beperking of psychische problematiek. De maatschappelijke relevantie van 'kunst maken' in het publieke domein krijgt vernieuwde aandacht.

Daarbij kijken zij ook kritisch naar wat er allemaal gebeurt en wat er nodig en mogelijk is in de opleiding.

De studenten zijn zeer tevreden over de docenten en noemden hen gepassioneerd. Zij zijn echte rolmodellen, aldus de studenten. Zo geeft de didactiekdocent hen voorbeeldlessen hoe ze hun eigen lessen zouden kunnen inrichten. En de docent kunstgeschiedenis toont hen manieren hoe zij zelf lessen kunstgeschiedenis kunnen geven of geeft hen de opdracht bepaalde stof aan medestudenten uit te leggen. Studenten vonden dat geweldig.

De praktijkdocenten laten hen zien hoe je én kunt lesgeven én beeldend kunstenaar/vormgever kunt zijn.

De studenten waren ook zeer tevreden over de omgang met de docenten. Een van de studenten beschreef het als: 'je draagt elkaar'. Dit werd door de andere studenten enthousiast bevestigd.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De docenten uit dit dynamische team zijn afkomstig uit het brede werkveld waarvoor de opleiding opleidt. Hun expertise is goed gespreid over de drie dimensies en wordt aangevuld met de expertise van de medewerkers uit de werkplaatsen. De docenten zorgen voor een actueel en samenhangend programma en blijven zich voortdurende ontwikkelen.

De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten en noemen hen gepassioneerd, betrokken en toegankelijk.

Al deze elementen leiden er voor het auditteam toe, deze standaard met een 'goed' te beoordelen.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding voldoende docenten inzet om het programma uit te kunnen voeren. De docenten, die het auditteam sprak, meldden wel dat de werkdruk hoog is, met name omdat velen naast hun baan als docent aan de opleiding nog ander werk hadden. Aan deze (over)belasting door de meervoudige beroepspraktijk kan de opleiding zelf niets doen. Weinig vaste docenten hadden een grote aanstelling en niemand werkt fulltime aan de opleiding.

Bij de praktijklessen en lessen aan grote groepen mogen de docenten daarom gebruik maken van studentassistenten uit de hogere studie jaren. Daarmee slaat de opleiding twee vliegen in één klap: het geeft de docenten verlichting bij het uitvoeren van het werk en de ouderejaars studenten krijgen de mogelijkheid 'docent-ervaring' op te doen.

Het ziekteverzuim is laag, wat wijst op een grote betrokkenheid van de docenten.

Dat docenten slim omgaan met hun meervoudige beroepspraktijk bleek uit het mooie voorbeeld dat één van de docenten gaf: zij was naast docent aan de docentopleiding ook leraar in het voortgezet onderwijs. Zij nam het gemaakte werk van de leerlingen uit het vo mee naar de les aan de docentopleiding en liet haar studenten dit gemaakte werk beoordelen in het kader van het ontwikkelen van de vaardigheid 'toetsen en beoordelen van werkstukken'. Voor de studenten was dit een zinvolle opdracht en de docent had daarmee tijd gewonnen, die ze weer kon inzetten voor andere zaken.

Hoe druk de docenten het hebben, hangt ook af van het soort les dat ze moeten geven (theorie of praktijk) en van de omvang van de opdrachten die ze daarbij bedenken.

Daarnaast is gebleken dat het bekijken en becommentariëren van de stageblogs meer tijd kost dan voorzien was. De opleiding overdenkt hoe ze hiermee om wil gaan. Wellicht dat richtlijnen voor studenten wat ze wel en niet op het blog moeten zetten een oplossing zal bieden. Nu zijn nogal wat studenten geneigd er meer op te zetten dan voor de begeleider relevant is.

Weging en Oordeel: voldoende (voltijd) – voldoende (deeltijd)

De opleiding zet voldoende docenten in om het programma uit te kunnen voeren maar de werkdruk onder de docenten is hoog. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten wel 'slim' omgaan met hun meervoudige beroepspraktijk en kritisch kijken naar de omvang van de opdrachten die ze de studenten geven. Ook de inzet van studentassistenten acht het auditteam een adequate oplossing.

Het is belangrijk dat het management en de docenten de werkdruk continu blijven bewaken. Het auditteam komt tot een 'voldoende' voor deze standaard.

Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt hoofdzakelijk verzorgd op de locatie van de Faculteit BKV op de Ina Boudier-Bakkerlaan in Utrecht.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat op deze locatie voldoende praktijk- en theorielokalen, grote atelierruimten voor groepen studenten en werkplaatsen aanwezig zijn om het onderwijs te kunnen verzorgen. Daarnaast maakt de opleiding voor het gemeenschappelijk programma nog gebruik van ruimten van de Faculteiten Muziek, Theater en Kunst en Economie.

Vanaf het tweede studiejaar krijgen de studenten atelierruimte ter beschikking; in het tweede en derde studiejaar een groepsruimte op de locatie BKV en in het vierde studiejaar een eigen plek op de Tractieweg in Utrecht, waar ook de studenten van de opleiding Autonome Beeldende Kunst een atelier hebben. Studenten die het auditteam sprak, zijn hierover zeer tevreden en vinden het inspirerend twee dagen per week met elkaar en met de studenten van ABK in één gebouw te werken. De ruimte die elke student ter beschikking heeft, is ruim voldoende. In het eerste jaar werken studenten voornamelijk thuis aan hun opdrachten.

De Faculteit BKV beschikt over mooie, goed geoutilleerde werkplaatsen voor hout, metaal, fotografie, drukwerk en grafiek, 3D, laser Upfront, kunststof. Daarnaast is het mogelijk voor docenten en studenten foto- en videocamera's, beamers en laptops te lenen.

In het kader van veiligheid biedt de HKU speciale introductiecursussen voor sommige werkplaatsen. Iedere werkplaats staat onder toezicht van een werkplaatsassistent die - indien gewenst - de studenten begeleidt of assisteert bij hun werkzaamheden.

Voor presentaties kunnen de studenten naast de ruimten in de Faculteit BKV ook gebruikmaken van de Academie Galerie. Dit is een tentoonstellingsruimte in het centrum van Utrecht.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de Faculteit BKV beschikt over een goed geoutilleerde mediatheek en bibliotheek, die speciaal is ingericht op beeldmateriaal. Deze voorziening is recent ondergebracht in een nieuw Media Centrum. Het auditteam heeft hier ten tijde van de audit rondgekeken en is van oordeel dat dit Centrum er prachtig en zeer overzichtelijk uitziet. Studenten en docenten kunnen hier dagelijks op vaste tijden terecht voor het raadplegen en lenen van voor de opleiding relevante en actuele bronnen.

In het hele gebouw is wifi beschikbaar, zodat studenten en docenten overal draadloos op internet kunnen. Daarnaast zijn er computerruimtes voor docenten en studenten, is er een computerwerkplaats en een repro-/printruimte.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleidingen van de Faculteit BKV en dus ook de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving beschikken, het mogelijk maken dat de studenten het programma optimaal kunnen volgen. Voor de docentopleiding zijn er naast voldoende praktijk- en theorielokalen, voldoende ruime atelierplekken vanaf het tweede studiejaar voor elke student en goed geoutilleerde werkplaatsen beschikbaar. Ook het Media Centrum biedt de studenten veel materiaal ter ondersteuning bij de studie.

Het auditteam acht een oordeel 'goed' voor deze standaard daarom op zijn plaats.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

De opleiding zet tutores in die studenten vanaf het eerste jaar ondersteunen en begeleiden bij de individuele studievoortgang. Dat gebeurt via groepsbijeenkomsten en door individuele gesprekken. De tutores hebben een deels overdragende, deels spiegelende en deels signalerende functie.

De vakdocenten begeleiden studenten in de aanpak van de uitvoering en in de uitvoering van opdrachten en projecten binnen het onderwijs.

De begeleiders zetten erop in dat de studenten leren zelf verantwoordelijk te zijn voor hun eigen ontwikkeling.

Zoals ook al onder standaard 6 is beschreven, waren de studenten die het auditteam sprak zeer tevreden over de begeleiding door de tutor. De tutor helpt de voltijdstudenten vooral in het begin ook met het maken van een tijdsindeling. Dit vonden zij zeer plezierig daar ze zowel een planning moeten (leren) maken voor het produceren van beeldend werk als voor het uitvoeren van lesgevende taken. Stap voor stap gaat deze begeleiding over van geleid naar zelfstandig werken. Zo faciliteert de opleiding de studenten in 'de kunst van het combineren'.

Op de stageschool krijgt de student begeleiding van een stagementor. Docenten van de opleiding komen éénmaal langs op de stageschool. Verder verlopen de contacten met de stageschool voornamelijk via de studenten. In het weblog kunnen de docenten zien welk commentaar de mentor heeft gegeven.

De studenten houden een weblog bij, dat de docenten, tutor en de stagementor op elk gewenst moment in kunnen zien en kunnen becommentariëren.

Informatievoorziening

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding ervoor zorgt dat de studenten op een adequate manier worden geïnformeerd over de studie.

De informatievoorziening verloopt via de website van de hogeschool, via intranet en e-mail.

Iedere student heeft een e-mailaccount van de hogeschool met voldoende opslagruimte.

Op intranet kunnen de studenten alle benodigde informatie vinden: van modulubeschrijvingen tot roosters, van stage-informatie tot seminars. Doordat vrijwel alle opleidingsinformatie digitaal is en op intranet staat, kan de opleiding deze gemakkelijk actueel houden.

Het Studenten Service Centrum van de HKU geeft breed voorlichting, informatie, begeleiding en advies over zaken als inschrijving, toelating, studievertraging en -onderbreking, studeren met een functiebeperking, studeren in het buitenland et cetera.

Voor nieuwe studenten zet de faculteit BKV naast de gebruikelijke voorlichtingsmomenten zoals Open Dagen ook in op persoonlijke voorlichting aan potentiële kandidaten. Zo reizen docenten van de BKV veel naar scholen om daar voor kleine groepen voorlichting te geven.

Studieresultaten van studenten worden HKU breed bijgehouden in Osiris, het student- en studie informatiesysteem waarmee de docentopleiding inschrijving en studievoortgang van studenten registreert. Studenten kunnen via Internet hun studievoortgang en resultaten bekijken.

In 2012 zijn Bureau Communicatie en het Studenten Service Centrum in overleg met het College van Bestuur gestart met het ontwerpen van een nieuw communicatieplan voor de komende jaren.

De communicatie binnen de docentopleiding verloopt naar wens, melden de docenten en de studenten. Zoals al eerder beschreven, zijn de lijnen binnen de opleiding kort.

De opleiding is met de Hogeschool Utrecht een samenwerkingsverband aangegaan in het kader van 'Samen opleiden '. Via de website van de HU kunnen scholen het aanbod van studenten vanuit het de docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving bekijken. Omgekeerd kunnen studenten zien waar de scholen om de vragen. Zo kunnen scholen en studenten relatief eenvoudig aan elkaar gekoppeld worden. Het auditteam acht dit een mooi initiatief.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – deeltijd (goed)

Het systeem van studiebegeleiding door tutores, vakdocenten, stagebegeleiders en stagementores werkt naar wens. De tutores vervullen een belangrijke rol in de studievoortgang van de studenten en de studenten zijn zeer tevreden over de tutores.

De informatievoorziening is adequaat. Binnen de opleiding zijn de lijnen kort en verloopt de communicatie naar wens.

Redenen voor het auditteam deze standaard met een 'goed' te beoordelen.

Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

Opzet en organisatie Kwaliteitszorg binnen de HKU:

In de oude organisatiestructuur met de faculteiten was de kwaliteitszorg zo laag mogelijk in de organisatie belegd. De faculteiten bepaalden zelf waar de verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg werd belegd. Er bestond op dit terrein een grote diversiteit binnen de HKU. De HKU hanteerde geen eigen doelstellingen. De doelstellingen van de faculteit waren leidend voor de PDCA-cyclus. Wanneer deze doelen behaald werden, was het vorige CvB tevreden. Dit gaat in de nieuwe organisatiestructuur veranderen. Het nieuwe CvB wil meer sturing geven en gaat met de directeuren van de nieuwe 'schools' kwartaalgesprekken voeren over de doelstellingen van de 'schools' en de daarin opgenomen opleidingen. Deze doelstellingen zullen gekoppeld worden aan doelstellingen uit het instellingsplan. In dit instellingsplan komen indicatoren en bijvoorbeeld prestatieafspraken met de overheid. Het CvB zal de opvolging daarvan in de kwartaalgesprekken gaan monitoren.

Evaluatie van de doelen in de opleiding:

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding haar onderwijs regelmatig evalueert met studenten, medewerkers, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Daarbij hanteert ze nu nog de streefgetallen die op faculteitsniveau zijn opgesteld en vastgelegd in een Werkboek Kwaliteitszorg. De drie vragen die de opleiding zich met betrekking tot het onderwijs stelt zijn leidend: i) is het goed doordacht, zit het conceptueel goed in elkaar? ii) wordt het uitgevoerd zoals bedoeld (inclusief omstandigheden), doet iedereen wat is afgesproken? iii) is de opbrengst in overeenstemming met de verwachtingen.

- Met de studenten o.a. via jaarlijkse deelname aan de Nationale Studenten Enquête (NSE) en op opleidingsniveau via digitale onderwijsbeoordelingen per blok of semester (EVAL), via de Opleidingscommissie en via formele en informele gesprekken met de studenten;
- Met de docenten o.a. via het HKU-medewerkertevredenheidsonderzoek, via teamvergaderingen en studiedagen, via de Opleidingscommissie en via informele gesprekken met docenten;
- Met alumni en werkveld o.a. via de Raad van Advies, de contacten met de stagescholen en -mentoren, via de externe gecommiteerden bij de eindexamens, via de jaarlijkse deelname aan de Kunstenmonitor en via exposities, festivals waar de opleiding de alumni en werkveldvertegenwoordigers eveneens ontmoet.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding overzichtelijk is en het hoofd van de opleiding gemakkelijk benaderbaar is. Hierdoor kunnen eventuele kwesties snel aangekaart worden en informeel opgelost en afgehandeld worden.

Het Bureau Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit (BOOK) van de HKU verzamelt alle gegevens rondom in-, door- en uitstroom en rendementen en deelt deze met het management en de docenten van de opleiding. Op opleidingsniveau worden deze gegevens geanalyseerd en worden desgewenst verbetermaatregelen getroffen.

Weging en Oordeel: voldoende (voltijd) – voldoende (deeltijd)

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding regelmatig en systematisch op verschillende manieren de kwaliteit van de opleiding evalueert met studenten, docenten, alumni en werkveld. Hiermee doet ze wat ze moet doen. Daarnaast is de opleiding overzichtelijk en kunnen eventuele kwesties snel aangekaart worden bij het hoofd van de opleiding. Het auditteam komt tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Bevindingen

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een sterke 'zelfregulerende organisatie' is. De opleiding pikt de signalen snel op en neemt adequate verbetermaatregelen. De opleiding heeft een open houding ten aanzien van opbouwende kritiek.

Het Bureau Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit (BOOK) registreert de uitkomsten van de evaluaties. De BOOK-medewerkers die het auditteam sprak, stelden dat het instrumentarium voldoende is om af te lezen hoe tevreden studenten, docenten en alumni zijn en of doelstellingen zijn behaald. Het laatste MTO kende nog geen uitsplitsing naar schools en opleidingen. Dat zal in een volgend onderzoek wel gebeuren.

De opleiding kreeg bij het vorige accreditatieonderzoek een aantal opdrachten en verbeterpunten mee.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat zij hiermee aantoonbaar aan de slag is gegaan. Zo heeft de opleiding o.a. de literatuurlijst verbeterd, buitenschoolse stages ingeroosterd in het brede werkveld van de kunsteducatie. Ook laat zij de onderzoeksverslagen nu door een aangestelde commissie bekijken. Tevens is meer aandacht gekomen voor de werkdruk bij de studenten. (Zie voor bevindingen en oordeel van het auditteam verder de verschillende standaarden.)

Enkele voorbeelden van verbetermaatregelen die de opleiding onlangs heeft getroffen zijn:

- Naar aanleiding van de constatering dat zich aansluitingsproblemen voordoen bij mbo-instromers en studiestapelaars, heeft de opleiding gezorgd voor een aanvullend programma met betrekking tot het aanleren van studievaardigheden, het leren verbaliseren en het beheersen van de Nederlandse taal;
- Naar aanleiding van opmerkingen van studenten over de voorbereiding op de stages in de onderbouw in het derde studiejaar, heeft de opleiding besloten om in het eerste blok van het derde jaar een 'puberproject' te starten waarin een hechtere samenwerking is tussen de docenten pedagogiek, psychologie, vakdidactiek en de docenten van het beeldend werk, waarbij onder andere het praktijkwerk in het teken staat van de doelgroep. Ook heeft de opleiding tijdens de stage intervisiemomenten ingelast waarbij studenten bepaalde kwesties waar ze in de stage tegen aanlopen met elkaar en de docenten kunnen bespreken;
- Naar aanleiding van opmerkingen van docenten over het niveau van het onderzoek in het vierde jaar, heeft de opleiding besloten aan het einde van jaar 3 een 'fascinatie-onderzoek' in te plannen waar studenten vaardigheden ontwikkelen in het doen van onderzoek. Dit heeft het opstarten van een onderzoek in jaar 4 duidelijk verbeterd. Bovendien heeft een aantal betrokken docenten bijscholing gevolgd in het doen van onderzoek.

Voor de realisatie van de doelstellingen op instellings-, school- en opleidingsniveau heeft de HKU nog wensen. Zo zijn bijvoorbeeld de seminarperiodes nog steeds niet gelijk. Dit heeft consequenties voor de mogelijkheid interdisciplinaire projecten te organiseren en gezamenlijke excursieweken te plannen. Daarover gaat de hogeschool nu HKU-breed afspraken maken.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditteam trof hiervan duidelijke voorbeelden aan. Het auditteam komt daarom voor deze standaard tot een oordeel 'goed'.

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de studenten nauw betrokken worden bij de interne kwaliteit van de opleiding. De opleiding sluit elk semester af met een evaluatie, met een digitale vragenlijst of in een groepsgesprek met de tutor. De opleiding heeft een klassenvertegenwoordiger voor alle groepen van de voltijdvariant. De deeltijdstudenten bespreken hun problemen direct met de docent of de coördinator van de deeltijd.

De opleiding kent een Opleidingscommissie met een afvaardiging van studenten en docenten, die regelmatig bij elkaar komt om de kwaliteit van de opleiding en het programma te bespreken. De vertegenwoordigers vanuit de Opleidingscommissie die het auditteam sprak, toonden zich actief betrokken bij de opleiding.

Daarnaast participeren een aantal docenten en studenten van de opleiding in de Faculteits Medezeggenschapsraad.

Docenten geven hun oordeel over de kwaliteit van de opleiding in docentvergaderingen, studiedagen, in functioneringsgesprekken en in informele contacten met het management. Daarnaast kunnen zij via het HKU-medewerkertevredenheidsonderzoek een oordeel geven over de kwaliteitszorg.

De docenten die het auditteam sprak, lieten merken dat zij zich nauw betrokken voelen bij de kwaliteit hun opleiding, waarvoor zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen. Dit geldt zowel voor docenten met een grote als een kleine aanstelling.

De nieuw ingerichte examencommissie is nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding, zo is tijdens de audit gebleken. De commissie heeft een jaaragenda opgesteld en is daarmee daadkrachtig aan de slag gegaan. (Zie hierover verder onder standaard 16.)

De opleiding benadert de afgestudeerden jaarlijks via de Kunstenmonitor voor de evaluatie van de opleiding als geheel. Afgelopen jaar heeft de opleiding met de alumni gesproken over 'tips en tops' voor de opleiding. De opleiding ontmoet en spreekt de alumni verder bij exposities en presentaties op de HKU en elders.

De opleiding heeft regelmatig contact met het werkveld o.a. via de stageplekken (scholen, kunsteducatieve instellingen, voor- en naschoolse opvang, projectinstellingen) en via de Raad van Advies over onderwerpen als de actualiteitswaarde en praktijkgerichtheid van de opleiding. Via de externe gecommitteerden bij de eindexamens krijgt de opleiding input over de kwaliteit van de afgestudeerden en de kwaliteit van de opleiding.

De vertegenwoordigers vanuit het werkveld, die het auditteam sprak, bevestigden dat de opleiding hen nauw betreft bij de kwaliteit van de opleiding.

Het auditteam heeft voorts geconstateerd, dat de informele overlegcultuur binnen de opleiding snel en direct werkt. De communicatie is over het algemeen in orde binnen deze opleiding.

Weging en Oordeel: goed (voltijd) – goed (deeltijd)

De opleiding zorgt ervoor dat studenten, docenten, opleidingscommissie, examencommissie alumni en werkveld nauw betrokken zijn en zich ook betrokken voelen bij de kwaliteit van de opleiding. Een oordeel 'goed' is hier zeker op zijn plaats.

Toetsing en *gerealiseerde* eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Voltijd

Om de ontwikkeling van de studenten goed te kunnen beoordelen, hanteert de opleiding verschillende vormen van toetsen. Naast de beoordeling van afzonderlijke producten en prestaties van de student, aan het eind van elk onderwijseenheid, organiseert de opleiding twee maal per jaar een werkschouw. Tijdens zo'n werkschouw beoordeelt een groep docenten gezamenlijk – intersubjectief - de totaliteit van het werk van de studenten in een bepaalde periode.

Toetsing gebeurt o.a. in de vorm van een kennistoets, een educatieve maak-/ontwerp opdracht, een presentatie, een praktijkles.

Ook zelfbeoordeling behoort tot een van de beoordelingsvormen. Met name voor enkele beeldende vakken kunnen de leerdoelen van de studenten een persoonlijk karakter hebben en is een (aanvullende) zelfbeoordeling onmisbaar. Aan de hand van zelfevaluaties wordt zichtbaar in hoeverre studenten een realistisch beeld hebben van eigen competenties en de gemaakte vorderingen.

Voor de studenten als toekomstig leerkracht heeft zelfevaluatie ook een didactisch oogmerk.

De beoordeling van de stages geschiedt door de stagebegeleider op basis van de commentaren/bevindingen van de stageverlenende instantie/de stagementor op het stageblog van de student.

In het vierde jaar sluiten de studenten de laatste stage – bovenbouw voorgezet onderwijs – af met een tentoonstelling van het werk dat leerlingen onder hun begeleiding hebben gemaakt.

De opleiding beoordeelt deze stage mede in het licht van dit werk.

Na blok drie in het vierde jaar onderwerpt de opleiding de studenten aan een individuele beoordeling en een werkschouw. Deze werkschouw is de zogenoemde 'groen licht' beoordeling waarin docenten een fiat geven aan het voltooiën van het afstudeerwerk. De studenten presenteren hun plannen voor het beeldend werk en tonen de stand van zaken van het persoonlijk onderzoek.

(Zie voor het afstuderen verder hieronder)

Deeltijd

Toetsing binnen de deeltijdvariant wijkt af van de voltijdvariant omdat er geen beeldend werk wordt getoetst en er geen zelfbeoordelingen plaatsvinden. De toetsing is geheel gericht op de ontwikkeling van de kunstpedagogisch-didactische competenties. De deeltijdvariant kent individuele kennistoetsen, opdrachten en vaardigheidstoetsen. Iedere acht weken is er een toetsronde, zodat studenten en de opleiding het studieverloop goed in de gaten kunnen houden.

Borging validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt:

- in elke modulebeschrijving heeft de opleiding beschreven wat zij van studenten verwacht, op welke wijze zij gaat toetsen wordt en wat de beoordelingscriteria zijn;

- bij de beoordeling maken de docenten gebruik van vastgelegde aandachtspunten in de beoordelingsformats;
- de examencommissie houdt toezicht op het toetsbeleid en de borging van het eindniveau. De commissie controleert onder andere in hoeverre toetsen aansluiten bij de criteria die zijn beschreven in de modulubeschrijvingen. (Zie ook onder het kopje 'examencommissie')
- de beoordeling van de kwaliteit van het beeldend werk van de voltijdstudenten is complex en verdient de hoogst mogelijke zorgvuldigheid. De opleiding borgt dit door het twee maal per jaar een werkschouw te organiseren, waar meerdere docenten bij betrokken zijn. Elke docent spreekt na de werkschouw zijn oordeel uit over het verloop van het studieproces en de resultaten van de student. De bevindingen worden schriftelijk vastgelegd;
- bij het eindonderzoek zijn meerdere docenten betrokken;
- de opleiding betreft ook externen bij de beoordeling van de student. De opleiding vraagt de stagementoren te reageren op de geleverde prestaties van de studenten op het eigen stageblog van de studenten. Bij de eindexamens maakt een externe deskundige deel uit van de beoordelingscommissie om toe te zien op het gerealiseerde niveau en op de aansluiting met de beroepspraktijk.

Uit studentevaluaties blijkt dat de studenten tevreden zijn over het toetsen en beoordelen. Er zijn de laatste jaren geen klachten over het toetsen geweest.

Het expliciet betrekken van de beoordeling van de stagementor behoeft in de ogen van het auditteam nog aandacht. Stagementoren reageren weliswaar aan de hand van het competentieformulier op zijn prestaties op het weblog van de student, maar een terugkoppeling over de behaalde resultaten en beoordelingen wordt weinig gevraagd. De vertegenwoordigers vanuit het werkveld hadden wel het idee, dat zij een doorslaggevende stem hadden in de beoordeling van de stageprestaties van de student.

Het auditteam heeft tijdens de audit zelf ook naar verschillende toetsen gekeken en is van oordeel dat het toetsen en beoordelen door de opleiding heen er goed uitziet. Over de werkwijze met de halfjaarlijkse schouwen waarbij zowel de theorie- als de praktijkdocenten betrokken zijn, is het auditteam positief.

Een deel van het auditteam woonde voorafgaand aan de audit in juni 2013 een tiental presentaties van studenten bij tijdens de eindexamens en was vervolgens aanwezig bij het overleg van de eindexamencommissie over deze eerste tien examenkandidaten. Het auditteam is van oordeel dat dit overleg en de beoordeling van de studenten en het werk dat zij maakten op een gestructureerde en integere manier plaatsvond aan de hand van het beoordelingsformat. De helderheid van het beoordelingsproces verdient echter nog aandacht. De opleiding moet duidelijk gaan vastleggen hoe ze tot een cijfer komt als één van de docenten niet bij de eindbespreking aanwezig kan zijn en het door hem gegeven cijfer voor het beeldend werk sterk afwijkt van het cijfer dat andere - wel aanwezige - commissieleden geven. Ook moet de terminologie helderder worden. Een docent die een scriptie in het eindgesprek zeer zwak noemt en daarmee een 5,6 bedoelt, schept in de ogen van het auditteam verwarring bij zijn collega's in het overleg.

Als laatste punt wil het auditteam aandacht vragen voor het door elkaar hanteren van de systemen + en -/ cijfers/ onvoldoende, voldoende, goed bij de beoordelingen.

De examencommissie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat er in het jaar voorafgaand aan de audit binnen de HKU hard is gewerkt aan het (opnieuw) vormen van eindexamencommissies en het WHW-proof maken van deze commissies. Met ingang van september 2013 is er per school een examencommissie. Alle benoemde leden hebben een training gevolgd, die hen heeft toegerust voor het vervullen van de taken. Elke commissie heeft inmiddels een jaaraagenda opgesteld.

Het auditteam trof tijdens de audit een sterke commissie aan die weet wat haar taak is. De commissie heeft examinatoren geselecteerd en aangewezen aan de hand van een set criteria. De commissie is gestart met het screenen van de modules en bijbehorende toetsen en beoordelingscriteria. Met name de cesuur voldoende - onvoldoende heeft hierbij de aandacht. De commissie is voornemens in juni 2014 eindexamens bij te gaan wonen, zodat ze zelf een goed beeld heeft van én het gerealiseerde niveau van de studenten én van de wijze waarop de eindexamencommissie toetst en beoordeelt. Het auditteam beveelt de commissie aan dit zeker te gaan doen.

De commissie heeft regelmatig overleg over het toetsen en beoordelen met het management van de opleiding

De verschillende eindexamencommissies van de HKU willen meer uniformiteit in hun werkwijze aanbrengen en zullen om dit te bereiken gezamenlijke overleggen plannen.

Het afstuderen

Voltijd

De opleiding wordt afgesloten met een laatste stage, een afstudeeronderzoek en een proeve van beeldende bekwaamheid (het eindwerk).

De student richt een educatief ontwerponderzoek in naar een actuele kwestie uit het werkveld, met als doel tot een educatief product ten dienste van het werkveld te komen. Bij dit product wordt een verantwoording geleverd. De student moet hierbij laten zien dat hij zelfstandig een beeldend praktijkonderzoek kan opzetten en uitvoeren waarin hij onderwijs ontwerpt waarin maken, beoordelen en overdragen een zinvolle plaats krijgen.. Over dit onderzoek levert de student een onderzoeksrapportage/tekst in. Het educatief product kan bijvoorbeeld een blog zijn, een lessenserie, een handboek of een handreiking hoe je een proces kunt begeleiden. Tijdens het eindexamen met betrekking tot het beeldend werk, presenteert de student zich met zijn beeldend werk aan de eindexamencommissie. Hierbij is ook de externe deskundige aanwezig. De commissie bevraagt de student op zijn beeldend werk en op de relatie van dit werk met zijn afstudeeronderzoek.

Deeltijd

De deeltijdstudenten sluiten de opleiding af met een eindpresentatie, waarin zij een les presenteren en bespreken naar aanleiding van een onderwerp uit KUA (Kunst Algemeen). Als studenten alle modules en stages met een voldoende hebben afgesloten, inclusief de eindpresentatie, dan krijgt de student zijn diploma.

Gerealiseerd niveau

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Uit de evaluaties en gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de alumni hun opleiding beschouwen als een goede voorbereiding op het beroep en een goede basis om op de arbeidsmarkt te starten. 50% is uitsluitend werkzaam op het eigen vakgebied en 40% heeft een gemengde beroepspraktijk. Slechts 10 % van de afgestudeerden is buiten het vakgebied werkzaam. Ongeveer 75% van de afgestudeerden heeft (ook) een praktijk als beeldend kunstenaar. Dit percentage ligt veel hoger dan het landelijk gemiddelde (53%) van alumni van een docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving. Ruim 60% van de alumni is (ook) docent, terwijl dit landelijk op 87% ligt. 42% van de alumni is ZZP'er tegenover 34% landelijk. Het auditteam constateert, dat deze uitkomsten ook het profiel van de opleiding weerspiegelen.

Eigen oordeel auditteam gerealiseerd niveau

Zoals al hierboven is vermeld, heeft een deel van het auditteam in juni 2013 presentaties van het beeldend werk bijgewoond van 10 voltijdstudenten en vernomen welke antwoorden deze studenten gaven op de vragen van de examencommissie. Voorafgaand hieraan beoordeelde het auditteam de onderzoeksrapportages en de bijbehorende educatieve producten van deze 10 studenten.

Daarnaast bezochten enkele leden van het auditteam de EXPO 2013, waar het beeldend werk van alle afstudeerders uit de voltijdvariant van 2012-2103 te zien was.

Tevens beoordeelde het auditteam van 5 voltijdstudenten en 5 deeltijdstudenten uit 2011-2012 schriftelijk eindwerk: onderzoeksrapportages, educatieve producten, portfolio's en stageblogs.

Het auditteam is van oordeel, dat het niveau van het werk van de voltijdstudenten getuigt van een behoorlijke variëteit en – ook gelet op de doelstellingen en de specifieke keuze van de opleiding voor allround docentschap - van een aanvaardbaar hbo-bachelorniveau is.

Het auditteam zag wel een flinke bandbreedte in de eindwerkstukken van de voltijdstudenten.

Sommige studenten kwamen met een set leskaarten, anderen schreven een fors artikel, sommige studenten deden een flink en gedegen onderzoek naar een actueel onderwerp met een goede opbouw en uitwerking van de onderzoeksvragen aan de hand van o.a. theorie, bij anderen was dat onderzoek mager of onderzoek naar een weinig uitdagend onderwerp. De link met de beeldende kunst had in bepaalde scripties sterker gemogen.

Het auditteam achtte het beeldend werk overwegend van voldoende kwaliteit.

Het niveau van één student beoordeelde het auditteam anders – namelijk onvoldoende - dan de examencommissie. De student was zowel zwak in het beeldend werk als in de scriptie. Dat brengt het auditteam ook op de vraag of de opleiding een student die in blok 3 van het vierde studiejaar een 'rood licht' krijgt, niet dringender moet afraden op te gaan voor het examen. De hierboven genoemde student kreeg dit rode licht en liet in de ogen van het auditteam nog steeds niet het gewenste niveau zien. Het auditteam geeft de opleiding dit in overweging mee.

Bij de deeltijdvariant is de opzet van het examen uit de aard der zaak anders. Daar beoordeelde het auditteam alleen de pedagogisch-didactische kwaliteiten aan de hand van showcase portfolio's, de (lessenseries in de) stageblogs en het eindonderzoek psychologie en didactiek. Het auditteam is van oordeel, dat de studenten daarin hebben aangetoond over voldoende niveau voor een startend docent Beeldende Kunst en Vormgeving te beschikken.

Weging en Oordeel: voldoende (voltijd) – voldoende (deeltijd)

De opleiding toetst op een adequate, valide, inzichtelijk en betrouwbare manier. Met het uitvoeren van de tweejaarlijkse werkschouwen uitgevoerd door een groep theorie- en praktijkdocenten, zorgt de opleiding ervoor dat een intersubjectief oordeel over het beeldende werk van studenten is geborgd. Er zijn ook nog enkele aandachtspunten, zoals het vragen om een terugkoppeling aan de stagementor over de behaalde resultaten en beoordelingen, een aanvulling op de procedure bij het docentenoverleg over het eindexamen, het gebruik van terminologie bij beoordeling en het door elkaar gebruiken van verschillende beoordelingssystemen.

Het auditteam is van oordeel, dat het niveau van het werk van de voltijdstudenten getuigt van een behoorlijke variëteit en – ook gelet op de doelstellingen en de specifieke keuze van de opleiding voor het allround docentschap – van een aanvaardbaar hbo-bachelorniveau is. Eén student beoordeelde het auditteam anders – namelijk onvoldoende – dan de opleiding. Deze student was zowel zwak in het beeldend werk als zwak in de scriptie.

Het gerealiseerde niveau van de deeltijdstudenten beoordeelt het auditteam als voldoende voor een startend docent Beeldende Kunst en Vormgeving.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam beoordeelde de standaarden 2 met betrekking tot het programma, standaard 10 met betrekking tot de kwantiteit personeel, standaard 13 met betrekking tot de kwaliteitszorg/het evalueren en standaard 16 met betrekking tot het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau met een voldoende. Aan de wettelijke eis t.a.v. omvang en duur van het programma is in standaard 7 voldaan.

Standaard 1 met betrekking tot de eindkwalificaties, standaard 3, 4, 5 en 6 met betrekking tot het programma, het didactische concept en de werkvormen, standaarden 8 en 9 met betrekking tot het personeelsbeleid en de kwaliteit van het personeel, standaarden 11 en 12 met betrekking tot de huisvesting en materiële voorzieningen, de studiebegeleiding en informatievoorziening en de twee standaarden 14 en 15 met betrekking tot de kwaliteitszorg, beoordeelde het auditteam met een 'goed'.

Op grond van deze oordelen en de beslisregels van de NVAO komt het auditteam tot een eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding, voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam beveelt de opleiding aan voort te gaan op de ingeslagen weg en het aspect ondernemerschap verder te verankeren in het programma. Het auditteam raadt de opleiding aan het wel 'praktisch' te houden door nauw aan te sluiten bij wat de afgestudeerde nodig heeft om zichzelf te redden in het kunsteducatieve werkveld.
- Niettegenstaande het feit dat de opleiding in het programma aandacht besteedt aan de internationale 'buitenwereld' en contacten heeft met zusteropleidingen aldaar, heeft het auditteam geconstateerd, dat de opleiding toch voornamelijk intern is gericht en haar zaken regelt met eigen studenten en docenten en/of docenten van andere opleidingen van de HKU en met het eigen lectoraat. Het auditteam acht een grotere aandacht en exposure naar buiten (nationaal én internationaal) aan te bevelen.
- De voltijdstudenten zouden graag de mogelijkheid krijgen, ook seminars in het derde en vierde studiejaar te volgen en een langere stage in het tweede studiejaar willen kunnen volgen. Het auditteam adviseert de opleiding nog eens te kijken of ze hiertoe mogelijkheden ziet.
- Het auditteam adviseert de opleiding in het intakegesprek aandacht aan te besteden aan het al dan niet hebben van 'iets van onderwijservaring'. Ook al mag de opleiding vanuit de wet geen onderwijservaring eisen, ze kan studenten er wel expliciet op wijzen dat deze ervaring hen kan helpen bij de studie.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan in verband met de werkdruk van de docenten na te denken over strikte afspraken rondom het beantwoorden van mail, zowel van docenten onderling als het beantwoorden van mail van studenten. Ook het organiseren van een 'spreekuur' voor studenten zou een optie kunnen zijn. Deze communicatiestromen zou het management kunnen faciliteren.
- De examencommissie is voornemens in juni 2014 eindexamens bij te gaan wonen, zodat ze zelf een goed beeld heeft van én het gerealiseerde niveau van de studenten én van de wijze waarop de eindexamencommissie toetst en beoordeelt. Het auditteam beveelt de commissie aan dit zeker te gaan doen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving HKU voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	G
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Instroom programma	G
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	G
Standaard 7. Omvang en duur programma	V
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	G
Standaard 9. Kwalificaties personeel	G
Standaard 10. Omvang personeel	V
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiële voorzieningen	G
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	G
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	V
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	G
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	G
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving HKU deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	G
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Instroom programma	G
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	G
Standaard 7. Omvang en duur programma	V
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	G
Standaard 9. Kwalificaties personeel	G
Standaard 10. Omvang personeel	V
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiële voorzieningen	G
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	G
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	V
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	G
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	G
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Competentieprofiel – docent beeldende kunst en vormgeving

18. houdt in zijn taalgebruik, omgangsvormen en manier van communiceren rekening met de posities, achtergronden, belangen en gevoelens van zijn gesprekspartners.
19. beargumenteert zijn artistieke, pedagogische en didactische visies en de daaruit voortvloeiende keuzes in begrijpelijke taal.
20. maakt zijn fascinatie voor kunst en cultuur en de eigen artistieke discipline zichtbaar en zet dat in om lerenden te motiveren en stimuleren.

- 18.1. toont in staat te zijn te onderhandelen over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten van zijn beroepspraktijk als docent.
- 19.1. communiceert en verantwoordt de eigen artistieke, pedagogische en didactische visie en daaruit voortvloeiende keuzes naar verschillende doelgroepen (school, ouders, cursisten e.d.)
- 20.1. gaat buiten de school of instelling contacten aan die relevant zijn voor een eigen kunsteducatief en cultureel netwerk en weet dit netwerk te onderhouden.

Samenwerken

21. levert een actieve, constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerken binnen en buiten het onderwijs.
22. werkt volgens de in de samenwerking gemaakte afspraken, procedures en systemen.
23. heeft een duidelijk beeld van zijn eigen kwaliteiten, beperkingen en rol in een samenwerking en staat open voor andere visies en ideeën.

- 21.1. realiseert in afstemming met anderen (kunst)pedagogische doelen.
- 21.2. levert een constructieve bijdrage aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat en een goede organisatie binnen de (onderwijs) instelling of kunsteducatieve projecten.

4. Omgevingsgericht competent

De kunstvakdocent kan als docent en cultureel ondernemer relevante ontwikkelingen in de samenleving signaleren en onderzoeken en ziet daarin de kansen en mogelijkheden om op een zakelijke en georganiseerde wijze de verbinding te leggen met zijn leer- en werkomgeving.

17

Competentieprofiel – docent beeldende kunst en vormgeving

2. Pedagogisch-didactisch competent

De kunstvakdocent beschikt als docent over de juiste pedagogische en didactische kennis en vaardigheden om op professionele wijze voor de individuele lerenden en voor groepen lerenden waarmee hij werkt, een veilige en krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin hij hen begeleidt hun mogelijkheden en ambities te ontdekken en ontwikkelen.

De beginnend kunstvakdocent: De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

Creëren

9. houdt rekening met hoe lerenden leren, hoe hun ontwikkeling verloopt, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen en hij weet (hoe) daar mee om te gaan.
10. creëert de randvoorwaarden (sfeer, organisatie, opdrachten, materialen, fysieke ruimte) die de lerenden in staat stellen zelfstandig en in groepen te kunnen leren.
11. ondersteunt de lerenden in hun leerproces door leervragen en leerproblemen te signaleren, te benoemen en erop te reageren.
12. signaleert, benoemt en begeleidt de individuele talenten van lerenden, heeft kennis van beoogde eindniveau en weet dit in tussenstappen te helpen ontwikkelen.

- 9.1. houdt rekening met de persoonlijke kenmerken en achtergronden van de lerende.
- 10.1. richt de onderwijs situatie zo in dat ieder individu de ruimte krijgt om zich beeldend te ontwikkelen
- 10.2. bevordert zelfstandigheid van de lerende maar stimuleert ook samenwerking en leren van elkaar
- 10.3. biedt leerlingen/deelnemers een veilige en krachtige leer- en werkomgeving waarbinnen interesse in beeldende kunst en vormgeving wordt gewekt en levend gehouden

15

Competentieprofiel – docent beeldende kunst en vormgeving

De beginnend kunstvakdocent: De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

Omgevingsgerichtheid

24. signaleert actuele ontwikkelingen in de internationale samenleving en verbindt deze aan de beroepspraktijk.
25. voert (artistiek) praktijkonderzoek uit om zijn eigen theoretisch kader te toetsen aan de beroepspraktijk.
26. toont inzicht in de functie en plaats van de kunsten in de samenleving en verwerkt die in zijn beroepspraktijk.

- 24.1. onderzoekt hoe hij zich in houding en visie verhoudt tot actuele maatschappelijke, beeldende en educatieve ontwikkelingen.
- 24.2. zet zijn kennis van de organisatiestructuur van de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in om het onderwijs op de werkplek adequaat te organiseren.
- 25.1. onderzoekt het beeldend werk en ideeën van vakgenoten en gebruikt de uitkomsten in het eigen onderwijs.
- 26.1. verwerkt de legitimatie en de verschillende functies van beeldende kunst en vormgeving en kunsteducatie in zijn professioneel handelen.

Omgevingsgerichtheid

27. neemt initiatief en benut kansen in de binnen- en buitenschoolse onderwijsmarkt, voor zowel bestaande als nieuwe producten of activiteiten.
28. toont zakelijk, creatief en organisatorisch inzicht bij het ontwikkelen van zijn cultureel ondernemerschap.
29. levert een actieve bijdrage aan een gezamenlijk project of product en staat open voor andere ideeën en inbreng.

18

Competentieprofiel – docent beeldende kunst en vormgeving

Didactisch

13. ontwerpt leeractiviteiten vanuit een verkregen didactische visie die in het perspectief van de ontwikkeling van de lerenden betekenisvol zijn.
14. biedt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen aan die de leerdoelen en leeractiviteiten van onderwijs in kunstvakken ondersteunen.
15. toetst de ontwikkeling en voortgang van de lerenden en beoordeelt de resultaten op verantwoorde wijze.
16. geeft kunst en cultuur een betekenisvolle plaats in het onderwijs en evalueert deze plaats structureel.

- 13.1. formuleert doelen voor lessen en ontwikkelt curricula die afgestemd zijn op de eindermen e.o. kerndoelen zoals deze gehanteerd worden door de betreffende school of instelling
- 14.1. hanteert in zijn onderwijs methodisch en doelgericht diverse werkwijzen, waarmee lerenden de einddoelen kunnen bereiken.
- 14.2. ontwerpt en gebruikt didactisch en methodisch lesmateriaal.
- 16.1. positioneert beeldende kunst en vormgeving binnen het geheel van leeractiviteiten en programma's van andere disciplines.

3. Interpersoonlijk competent

De kunstvakdocent heeft als docent en kunstenaar het vermogen een prettig leer- en werkklimaat te creëren waarin hij oog heeft voor persoonlijke relaties en waarin op een cooperatieve en constructieve manier door betrokkenen wordt gecommuniceerd en samengewerkt.

De beginnend kunstvakdocent: De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

Communicatief

17. realiseert op basis van kennis van groepsdynamica en communicatie met lerenden een leef- en werkklimaat dat gekenmerkt wordt door samengaan en samenwerken.

16

5. Kritisch-reflectief competent

De kunstvakdocent heeft als startbekwaam beroepsbeoefenaar een kritische en onderzoekende houding richting zijn eigen (kunst)pedagogische en artistieke handelen, beroepsopvattingen en persoonlijke concepten en kan deze systematisch bijstellen ten bate van zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling.

De beginnend kunstvakdocent: De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

Creëren

30. kijkt systematisch naar zijn handelen en heeft een duidelijk beeld van eigen kwaliteiten en beperkingen.

31. gebruikt verschillende methodieken (bv. intervisie, evaluatie, feedback) om te reflecteren op zijn eigen handelen.

31.1. werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn eigen competenties en maakt daarbij gebruik van informatie en hulp van anderen (supervisie, intervisie).
31.2. denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid en beoordeelt het eigen didactisch handelen op (kunst)pedagogische waarde en effectiviteit.

Groei en vernieuwing

32. heeft een kritische en onderzoekende houding gericht op vakinhoudelijke vernieuwing en doorgroei.

32.1. verbetert en actualiseert zijn beroepsuitoefening op een planmatige manier.

32.2. draagt individueel of met collega's bij aan adoptie en implementatie van onderwijsvernieuwingen.

33. ontwikkelt zijn beroepsvisie vanuit pedagogische en cultureel-maatschappelijke dimensies en past deze visie toe in de beroepspraktijk.

34. gebruikt de resultaten van (artistiek) praktijkonderzoek om zijn eigen beroepsvisie verder te ontwikkelen en zijn persoonlijk werkconcept te expliciteren.

34.1. kan op methodische wijze, voor de beroepspraktijk relevante informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken).

34.2. gebruikt op een adequate wijze verschillende onderzoeksmethoden bij het oplossen van onderzoeksvragen ter verbetering van de eigen beroepspraktijk.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Opleidingsprogramma bachelor:

Jaar 1

Blok	Cursusnaam
1	Korte introductie werkplaatsen
1	Lange instructie Hout en Metaal
1 en 2	Basisdocentschap
1 en 2	Colleges cultuurstudies 1A
1 en 2	Cultuurgeschiedenis 1A
1 en 2	Kunstgeschiedenis 1A
1 en 2	Ruimtelijk vormen 1A
1 en 2	Schilderen 1A
1 en 2	Keuzeprogramma seminars 1A
1 en 2	Studieloopbaanbegeleiding 1A
1 en 2	Tekenen 1A
1, 2, 3 en 4	Keuzeprogramma ISA 1
2	Lange instructie fotografie
2	Lange instructie grafiek 1
2	Interdisciplinair programma 1
2	Werkschouw 1A
3	Fotografie 1
3	Stage oriëntatie
3 en 4	Colleges cultuurstudies 1B
3 en 4	Cultuurgeschiedenis 1B
3 en 4	Keuzeprogramma seminars 1B
3 en 4	Kunstgeschiedenis 1B
3 en 4	Oriëntatie op kunst
3 en 4	Ruimtelijk vormen 1B
3 en 4	Schilderen 1B
3 en 4	Studieloopbaanbegeleiding 1B
3 en 4	Tekenen 1B
3 en 4	Werkveldoriëntatie
4	Werkschouw 1B

Jaar 2

Blok	Cursusnaam
1	Cultuurgeschiedenis 2A
1	Lange instructie digitaal A
1 en 2	Colleges cultuurstudies 2A
1 of 2	Lange instructie grafiek 2A
1 en 2	Fotografie 2
1 en 2	Keuzeprogramma ISA 2A
1 en 2	Kunstgeschiedenis 2A
1 en 2	Ruimtelijk vormen 2
1 en 2	Schilderen 2
1 en 2	Keuzeprogramma seminars 2A
1 en 2	Skillslab A
1 en 2	Studieloopbaanbegeleiding 2A
2	Interdisciplinair programma 2
2	Lange instructie digitaal B
1 of 2	Lange instructie grafiek 2B
2	Werkshow 2A
3	Psychologie 1A
3 en 4	2 dimensionaal 1A schilderen
3 en 4	2 dimensionaal 1B tekenen
3 en 4	3-dimensionaal 1A intermedia
3 en 4	3-dimensionaal 1B ruimtelijk
3 en 4	4-dimensionaal 1A digitale media
3 en 4	4-dimensionaal 1B fotografie
3 en 4	Colleges cultuurstudies 2B
3 en 4	Keuzeprogramma ISA 2B
3 en 4	Keuzeprogramma seminars 2B
3 en 4	Kunstgeschiedenis 2B
3 en 4	Skillslab B
3 en 4	Stage educatie
3 en 4	Stage UCK
3 en 4	Studieloopbaanbegeleiding 2B
4	Cultuurgeschiedenis 2B
4	Psychologie 1B
4	Werkshow 2B

Jaar 3

Blok	Cursusnaam
1	Project educatie
1	Psychologie 2A
1 en 2	Studieloopbaanbegeleiding 3A
1, 2, 3 en 4	Keuzeprogramma ISA 3
2	Stage onderbouw
3	Kunst algemeen 1A
3	Kunstfilosofie 1A
3	Pedagogie
3 en 4	2 dimensionaal 2A
3 en 4	2 dimensionaal 2B
3 en 4	3-dimensionaal 2A
3 en 4	3-dimensionaal 2B
3 en 4	4-dimensionaal 2A
3 en 4	4-dimensionaal 2B
3 en 4	Kunstgeschiedenis 3
3 en 4	Studieloopbaanbegeleiding 3B
1, 3 en 4	Stage buitenschools
4	Kunst algemeen 1B
4	Kunstfilosofie 1B
4	Psychologie 2B
4	Werkshouw 3

Jaar 4

Blok	Cursusnaam
1	Didactiek
1	Kunst algemeen 2
1	Kunstbeschouwing
1	Kunstfilosofie 2
1 en 2	2-dimensionaal 3A
1 en 2	2-dimensionaal 3B
1 en 2	3-dimensionaal 3A
1 en 2	3-dimensionaal 3B
1 en 2	4-dimensionaal 3A
1 en 2	4-dimensionaal 3B
1 en 2	Onderzoeksrapportage A
3 en 4	2-dimensionaal 3C
3 en 4	2-dimensionaal 3D
3 en 4	3-dimensionaal 3C
3 en 4	3-dimensionaal 3D
3 en 4	4-dimensionaal 3C
3 en 4	4-dimensionaal 3D
3 en 4	Onderzoeksrapportage B
3 en 4	Stage bovenbouw K theorie
3 en 4	Stage bovenbouw P praktijk
3 en 4	Studieloopbaanbegeleiding 4
4	Zakelijke kanten beroepspraktijk
4	Eindexamen BA Education

Programma A

Jaar 1

Blok	Cursusnaam
1	2-dimensionaal 1 vrijstelling
1	3-dimensionaal 1 vrijstelling
1	4-dimensionaal 1 vrijstelling
1	Cultuurstudies 1 vrijstelling
1	Presentatievaardigheden 1 vrijstelling
1 en 2	Cultuurgeschiedenis 1
1 en 2	Didactiek 1
1 en 2	Intervisie 1A
1 en 2	Kunstgeschiedenis A
1 en 2	Presentatie
3	Didactiek praktijk
3	Psychologie 1
3	Stage oriëntatie
3 en 4	Intervisie 1B
3 en 4	Kunstgeschiedenis B
3 en 4	Kunstfilosofie 1
4	Stage onderbouw

Jaar 2

Blok	Cursusnaam
1	2-dimensionaal 2 vrijstelling
1	3-dimensionaal 2 vrijstelling
1	4-dimensionaal 2 vrijstelling
1	Cultuurstudies 2 vrijstelling
1	Presentatievaardigheden 2 vrijstelling
1	Didactiek 2A
1	Kunstbeschouwing
1	Intervisie 2A
1 en 2	Stage bovenbouw praktijk A
1 en 2	Stage bovenbouw kunsttheorie A
2	Didactiek 2B
2	Psychologie 2
3	Cultuurgeschiedenis 2A
3	Kunst algemeen A
3	Kunstfilosofie 2
3 en 4	Intervisie 2B
3 en 4	Stage bovenbouw kunsttheorie B
3 en 4	Stage bovenbouw praktijk B
4	Cultuurgeschiedenis 2B
4	Didactiek 2C
4	Kunst algemeen B
4	Bachelorexamen

ssociate Degree

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Programma HKU Autonome Beeldende Kunst (Fine Art),

Dinsdag 1 oktober 2013: Fine Art en gezamenlijk kwaliteitszorg en examencommissie

Auditteam:

Willem van Raaijen, Ad van Rosmalen, Gijs Frieling, Rinkje van der Veen, Rianne Versluis

08:30 - 09:30	Vooroverleg auditteam	
09:30 - 10:15	Management van de school ABK – hoofd en teamleiders: over visie, eigen inkleuring, (personeels)beleid	Eugene Jongerius, Annette Kraus, Christina Della Giustina
10:15 - 10:30	Pauze	
10:30 - 11:15	Docenten ABK + evt lector	Lieven Hendriks, Titus Nolte, Frank Koolen, Dieuwke Spaans, Fons van Grinsven, Andrew March, Herman Lijftogt
11:15 - 12:15	Spreekuur docenten/studenten ABK/Vormgeving, Docentopleiding	
	Inzien materiaal	
12:15 - 13:00	Lunch	
13:00 - 13:45	Studenten ABK	Tami Viberstoff (oc) Boris Steiner (oc) Maaïke Jaspers (oc) Rafael Elders Tim Hollander Pien Verheijen Pim Steinman
13:45 - 14:30	Werkveld en alumni ABK	Jonas wijtenburg (alumnus) Astrid Willems (alumnus) Ruben Kragt (alumnus) Yoeri Guepin (alumnus) Jop Vissers Vorstenbosch (alumnus) Tanja Smeets Ronald Cornelissen Zeus Hoenderop Ilga Minjon Inga Zimprich
14:30 - 14:45	Pauze	
14:45 - 15:45	Examencommissies (van de 3 schools)	Rob Philip, Cyrille Bloemers, Tilly Janssen, Herma Bijl
15:45 - 16:30	Kwaliteitszorg	Hanke Leeuw, Jacob Oostwoud Wijdenes, Marjon Bakker, Mik Witte, Martien Peerdeman, Heleen van der Wouden
16:30 - 16:45	Bepaling pending issues 3 oktober	
16:45 - 17:45	Interne terugkoppeling	
17:45	Terugkoppeling ABK	Alle belangstellenden van de opleiding en de HKU

programma HKU Docent Beeldend (Educatie FA & Design)

Donderdag 3 oktober 2013: Educatie Fine Art en Design

Auditteam:

Willem van Raaijen, Annelieke Stimm, Carlos Dekeyrel, Rob van der Sloot, Rinkje van der Veen, Rianne Versluis

08:00 - 09:00	Vooroverleg auditteam	
09:00 - 09:45	Management van de school Docent Beeldend en Vormgeving - hoofd, kernteam en lector	Ellen Ekkers, Margreeth Kortekaas, Til Groenendijk, Herma Bijl, Gemma Smeets (tutor) Karin Hoogeveen (lector Kunsteducatie)
09:45 - 10:00	Pauze	
10:00 - 10:45	Docenten Docentopleiding	Annemieke Vera, Til Groenendijk, Anouk Mulders, Myrthe Nagtzaam, Eliane Bots, Jacqueline de Jong, Erik Sep, Annebel Visser
10:45 - 11:30	Studenten Docentopleiding	VT Daniel Binnekamp jaar1 Marieke Noordhuis jaar 2 Roos Wessels(student jaar 3) Renee Aagjes jaar 4 Talitha Driessen (jaar 4 juni 2013 afgest DT 2 Artie Lammert Jaar 4 Amber Leeman (afgestd juni 2013)
11:30 - 12:15	Werkveld en alumni Docentopleiding	Werkveld: Wendy Tollenaar, Fantasiehuis Coriene van Oort, Heemlandencollege Anouk Goyarts, int Schakelklas Marianne de Groot Oosterlicht college Alumni: VT 2012 Mai Linh Ly kunsteducatie Jose van Tilburg docent MBO, Tamar glasquin docent VO DT Elli Brethouwer
12:15 - 13:00	Lunch + inzien materiaal	
13:00 - 13:15	bepalen pending issues	
13:15 - 14:15	Interne terugkoppeling	
14:15	Terugkoppeling Docent Beeldend	Alle belangstellenden van de opleiding en de HKU

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende drie opleidingen Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (voltijd en deeltijd), Autonome Beeldende Kunst (voltijd) en Vormgeving (voltijd) op 1, 2 en 3 oktober 2013 is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleidingen geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen, de generieke elementen die in alle opleidingen terug kwamen - zoals (aspecten van)personeelsbeleid, kwaliteitszorg, werking examencommissies, ruimtelijke en materiële voorzieningen en (aspecten van) informatievoorziening - en daarnaast van alle opleidingspecifieke zaken.

De visitatie – die drie dagen in beslag nam - was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van de onderscheiden programma's. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

Tijdens de audit op 1 oktober waren de gesprekken met de drie examencommissies en de verantwoordelijken voor de kwaliteitszorg van de drie opleidingen geprogrammeerd, evenals het open spreekuur voor de medewerkers en studenten van de drie opleidingen.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld voor de audits bij de drie opleidingen. In elk van de auditteams was generieke en vakspecifieke deskundigheid en werkvelddeskundigheid aanwezig.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Indien van toepassing de volgende passage toevoegen:

Voorafgaand aan de audit in oktober 2013, hebben leden van de auditteams presentaties van eindexamens bijgewoond gevolgd door beraadslagingen van examencommissies.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 16 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'goed' worden beoordeeld.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'excellent' worden beoordeeld.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
 - Organigrammen HKU/ Faculteit BKV
 - Landelijke competentieset/ HKU Docentopleiding competentieset/ Schematisch programmaoverzicht.
 - Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
 - Onderwijs- en examenregeling – OER.
 - Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
 - Overzichtslijst van afgestudeerden van de laatste twee jaar
 - Overzicht van de contacten met het werkveld.
 - Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
 - Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
 - Documentatie over student- en docenttevredenheid.
 - Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
 - Handboeken en overig studiemateriaal.
 - Onderwijsbeleidsplan;
 - Beleidsplan op het gebied van onderzoek;
 - Personeelsbeleidsplan;
 - Kwaliteitszorgplan;
 - Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking;
-
- De door het panel bepaalde representatieve selectie van 10 eindwerken van afgestudeerden in 2011-2012 (voltijd en deeltijd) en 10 eindwerken van eindexamenkandidaten in 2012-2013
- Overzicht op studentnummer:
- 1930335
 - 2041184
 - 2103663
 - 2106005
 - 2114679
 - 2070447
 - 2081401
 - 2082413
 - 2081477
 - 2082000
 - 2091612
 - 2092204
 - 2093004
 - 2095190
 - 2094933
 - 2092676
 - 2030411
 - 2090204
 - 2012700
 - 2093716

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
voorzitter W.G. van Raaijen	x					
vakdeskundige C.J. Dekeyrel		x		x	x	
werkveld- / vakdeskundige A.M.W. Stimm		x	x	x	x	
werkveld-/vakdeskundige R. A. van der Sloot	x	x	x	x	x	
studentlid R. van der Veen						x
secretaris G.C. Versluis	x	x				

Op 10 juni 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, nr# 001826- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van Raaijen is senior adviseur en partner bij Hobéon. Sinds 2004 trad hij veelvuldig op als lead-auditor (voorzitter) van accreditatie-audits in het hoger onderwijs, waaronder bij een flink aantal kunstvakopleidingen. Van Raaijen is van oorsprong neerlandicus en was jarenlang aan het middelbaar onderwijs verbonden als rector.
2	De heer Dekeyrel volgde de opleiding Kunstfilm en fotografie. Naast zijn werk als fotograaf is hij artistiek docent aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) van Hogeschool Gent en oprichter van de specifieke lerarenopleiding.
3	Mevrouw Stimm volgde o.a. de opleidingen tweede- en eerstegraads docent handvaardigheid en tweedegraads docent tekenen. Thans is zij docent aan de Docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving bij ArtEZ en verantwoordelijke en kerndocent van het ArtEZ Expertisecentrum Kunsteducatie.
4	De heer Van der Sloot studeerde aan de Academie voor Beeldende Vorming in Tilburg. Thans is hij docent Tekenende/ Beeldende Vorming aan het Koningin Wilhelmina College, Culemborg (lesgevend aan VMBO, HAVO en VWO klassen, onderbouw, bovenbouw en examenklassen). Daarnaast is hij o.a. constructiegroep (cg)-lid vaksectie beeldende vakken VWO bij het Cito,
5	Mevrouw Van der Veen is student aan de hbo bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van Hanze Hogeschool Groningen (Academie Minerva).

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis

Gecertificeerd d.d november 2010

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

drs. W.G. van Raaijen

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Bachelor Vormgeving
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Bachelor Autonome Beeldende Kunst.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 24 mei 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer / mevrouw

CARLOS BEKEYREL

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

URSSEL

Datum:

29/4/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer / mevrouw

A. Stimm,

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Rijsbergen

Datum: 24 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer / mevrouw

K. A. VAN DER SLOOT

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Amstelveen

Datum:

23 04 2013

Handtekening:

K. A. van der Sloot

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

~~De heer~~ / mevrouw Rinkje van der Veen

is als student gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

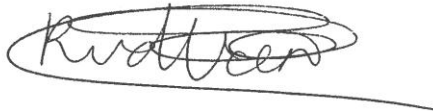
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Groningen

Datum: 17/4/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G.C. Versluis

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Bachelor Vormgeving
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Bachelor Autonome Beeldende Kunst.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 24 mei 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl